

XVIII. ÉVFOLYAM

27. SZÁM.

107

BUDAPEST, 1928

SZEPTEMBER 20.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő.

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Válasz egy csüggeteg levélre.

Minden nap reggelén olvasóinktól érkezett levelek halmaza köszönt bennünket elsőnek s ezekből a levelekből élénk tárulnak olvasóink legrejtettebb gondolatai, vágyai, fájdalmai, tervei és panaszai. Biznak bennünk a levélírók, mint ahogyan csak a legjobb barátjában bizik az ember s mi ebben egyik legfőbb törekvésünk megvalósulását látjuk.

Ez a bizalom szólaltatta meg a maga legőszintébb, legleplezetlenebb hangján egy erdélyi öreg bajtársunk legfájóbb gondolatait. Levele elüt a többitől. A többi is el-el panaszol kisebb-nagyobb gondokat, ezek azonban mind az élettel együtt járó gondok és panaszok, nem az elesettek, elernyedtek siránkozó jajszava.

Az elkeseredett, csüggedő sorok írója egy idősebb bajtársunk, aki szűkebb hazájában, Erdélyben is sok éven át hordta a kakastollas kalapot. Amikor az országdarabolás szörnyű napjai bekövetkeztek, neki is menekülnie kellett. Odaveszett mindene. De nem hagyta magát. Végezte a munkáját becsülettel tovább ott, ahová a sors akarata rendelte. Szűkebb időkben megbecsülte a garast, a haladás útján szorgalma és kötelességtudása révén messzire előre jutott s ma már — mint írja — szépecskén megvolna, él rendezett viszonyok között s mindene van, amit ilyen pörére rabolt ország hűséges szolgájának nyújtani tud. De még sem úgy van itt, mint volt Erdélyben a régi szép időkben. Ott mindenre bővebben futotta, nagyobb darab volt a kenyér, meg még kalácsra is jutott és szebb volt ott az élet minden más tekintetben is.

A honvágy gyötri. Összeszorított fogai, ahogyan eddig várni tudott, lazulni, engedni kezdenek. Hitt eddig Erdély szabadulásában, mint a hívő Istenében hinni tud. Emberszámba nem vette azt, aki egy csüggeteg szót mert ejteni Erdély sorsa felől. De már vesztí hitét s máról holnapra tengeti az Alföld porába süllyedve Erdély üde levegőjéhez szokott életét. Az évek mennek és semmi, de semmi történni nem akar. Pedig hogyan, milyen boldog gyönyörűséggel áldozná fel újjáépített életét s ha ezer élete volna, mind az ezer életét, csak — történné már valami. Ami utlevél nélkül nyitna utat számára szűkebb hazájába. — Eddig a levél.

Sokan vágnak vissza közülünk Erdélybe, Bácskába, Felvidékre és az osztrákká csalt régi határok mentére. Gyötri a szűkebb haza utáni vágy sok-sok tagját a mi testületünknek is. A hitét vesztő erdélyi

bajtárs csüggeteg szavai azonban mégis szokatlanok nekünk. Ilyen írásokat nem hoz nekünk a posta.

Kapunk sok egyszerű, primitív verset, amelyek alakilag csak annyiban hasonlítanak a költészet formáihoz, hogy itt-ott egy-egy sikerültebb rim is akad bennük, olvasásuk tehát e tekintetben nem sok gyönyörűséget szerez. Hanem a tartalmuk, a belőlük kicsendülő hit, reménykedés, küzdeni és várni tudás bőségesen kárpótol bennünket a döcögő sorok formahibáiért. Jönnek levelek, amelyekből a fiatal, életerős magyar csendőr hitének, erejének friss levegője árad felénk. Benne van ezekben a sorokban is a szenvedés, de benne van a szenvedést legyűrő erő és az is benne van ezekben az írásokban, hogy ők is odaadnák az életüket — ha történné valami. Csüggedés, kétségbeesés sehol. Minden ilyen levél írójának gondolatban forró kézszerítést szoktunk küldeni, mert erősek, egészségesek, mert tudnak s akarnak küzdeni.

Öreg erdélyi bajtársunknak pedig azt üzenjük, hogy szegje fel újból a fejét. Örüljön a minden nap kenyérének s ne gondoljon kalácsra addig, amíg úgy ebben a csonka hazában, mint az elszakított területeken sok magyar száj a kenyérhez se jut. Elég is még most a magyarnak csak a mindennap kenyere, mert a kalács puhasága elsimogatná a lelkekből a keserűséget, a jólét eltemetné a legszörnyűbb emlékeket is, elernyesztené az izmokat, elfelejtetné a magyarral mindazt, amit elfeledni a leszámolásig nem szabad.

S hogy mennek az évek és semmi, de semmi sem történik? Nem egészen így van az. Évekkel ezelőtt még az egész világ, szinte az egész egyetemes emberiség megtagadottjai, kétségbeejtő félreismertség és elhagyatottság áldozatai voltunk. Ma hatalmas barátaink vannak, ügyünket világszerte tárgyalják, vizsgálják s a legelőkelőbb világsajtó hasábjai küzdenek az igazunkért, de még az ellenséges hasábokon is gyakori vita tárgya a magyar ügy. Még a legelvakultabb ellenségeink is kénytelenek elismerni, hogy Trianon: hiba. Egész Európát sulyosan érintő hiba. Csak azt teszik még ehhez, hogy ha hiba is, még se lehet rajta egyelőre segíteni, mert Európa újra felborul. Nyakatekert gondolkodás, de nekünk ez is nagy lépés előre s ez az okoskodás is csak a mi malmunkra hajtja a vizet. Mert ha a trianoni hiba kivetésével Európa: a mai Európa felborulna, természetes, hogy még bizonyosabban fel kell borulnia a trianoni hibával. S mi tudunk várni, történelmünk rá a tanu.

Ezek vitathatatlan tények. A máról holnapra eredményt várókat nem elégítik ki, de azokat, akik hinni s a hitükért várni, dolgozni és szenvedni is tudnak, erősítik s új küzdelemre serkentik. A szülőföld utáni vágy meg csak hadd végezze a maga hivatását. Mert a magyar sors végső veszedelme ott kezdődne, ha az elszakított területekről ideszakadt magyarok itt túl jól éreznék magukat, annyira jól, hogy az elrabolt szülőföld utáni vágy elmosódnék a szivekből. (M.)

A figyelés.*)

Írta: BESSER BÉLA százados.

Minden kétségen felül áll, hogy szolgálati teendők között a legszebb, legmagasztosabb és így első helyen áll a megelőző szolgálat. Célja eszmény: megakadályozni a jogrend megsértését, amikor még nincs sem erkölcsi, sem anyagi károsodás, nincs sértett fél, akit egyébként ritkán tudnánk jogai birtokában sértetlenül visszahelyezni és nincs terhelt, akit megmentünk, mert a bünözés fertőjétől rántunk vissza.

Közbiztonsági szolgálat szempontjából a figyelés nem öncél, tekintettel arra, hogy nem magáért a figyelésért figyelünk, hanem, hogy ezen ténykedésünk, mint eszköz által vagy valamely elkövetendő tiltott cselekményt megakadályozzunk, vagy hogy valamely már elkövetett tiltott cselekményt felfedezzünk. Tehát a figyelés a megelőző és felfedező (nyomozó) szolgálat eszköze.

Kétségtelen, hogy a csendőr elméleti előképzettség nélkül szolgálati kötelezettségeit nem tudná teljesíteni, de éppoly kétségtelen, hogy csak elméleti előképzettséggel sem tudná szolgálati kötelezettségeit teljesíteni. A csendőr a lüktető élettel foglalkozik, reá várakozó fontos feladatokban egész tudását, szorgalmát, éjjeli nyugalmát és sokszor életét kell beledobnia.

A tanfolyamokon rendszeresen azokat a tantárgyakat tanulják, amelyek a csendőr alapismereteit adják. Könnyelműség lenne azonban azt hinnünk, hogy a csendőr ezen alapismeretek birtokában már tud figyelni.

Ez az elméleti tudás az alap vagy keret, amelyen vagy amely körül kell a tapasztalat törvényeivel a csendőrnek kiépítenie a maga nyomozó ügyességét.

Hogy a figyelés miként foganatosítandó, erre a figyelés célja az irányadó. Az esetek legtöbbszörében az a cél, hogy az feltűnés nélkül történjék, mert ez hozza meg a sikert. Az esetek kisebb része azt kívánja, hogy a megfigyelt igenis érezze, hogy figyelés alatt áll (besugó figyelése, hogy valóban kézre akar-e adni valakit, a rendőri felügyelet alatt állók, stb.). Ez a zsinórmértéke általában a figyelőszolgálat mikéntjének. E két körön belül a különleges szabályok az esetek mindegyikében a körülmények sokfélesége szerint változnak.

A Szut. általánosságban előírja a figyelőszolgálat szempontjából mire kell kiterjednie ennek a figyelésnek, midőn előírja, hogy személyeket, eseményeket, tárgyakat és helyiségeket kell főképen megfigyelni.

Személyek közül elsősorban azokat kell megfigyelni, akik közrend, közbiztonság, személyi és vagyonbiztonság szempontjából aggályosaknak, megbízhatatlannak látszanak, főként a rendőri felügyelet vagy megfigyelés alá helyezett személyek, közveszélyes és rovottmultu egyének, valamint a foglalkozás nélküli csavargók, bármely indokból gyanus személyeket, azután olyan egyéneket, akik rendzavarások, zavargások alkalmával rendszerint mint felbujtók és rendezők szerepelnek, szóval a tömegmozgalmak vezetői.

Azután olyan helységekre terjedjen ki a figyelés, melyekben az említett személyek szoktak tartózkodni, megfordulni; ezek a helyiségek: a szállodák, vendéglők, korcsmák, lebujók, kávéházak, különösen azok,

amelyekben gyanus egyének szoktak megfordulni, mulatóhelyek, zsibárus üzletek, zálogházak, cselédelhelyező intézetek, tömeglakások, gyárak, malmok, piacok. A szállodákban főként a vendégek névjegyzékét kell tüzetesen átvizsgálni, hogy köztük nincsen-e gyanus egyén, körözött büntetett. A felsorolt egyéb helyeket pedig minél gyakrabban kell látogatni, azoknak közönségét és azt, hogy a helyiségekben betartják-e az előirt szabályokat, tüzetesen megvizsgálni és a talált szabálytalanságokról azonnal jelentést tenni.

Események szempontjából főként a vásárokat, busukat, hol mindenféle elem megszokott fordulni, nyilvános ünnepélyeket, hogy azok komolyságukhoz, jelentőségükhöz képest folyhassanak le; minden nemű gyülekezetet, csoportosulást és mozgalmakat, sztrájkokat, zavargásokat, stb. Ilyen események alkalmával szerzett tapasztalatokról azonnal jelentést tenni, különösen kiemelve annak irányát, célját, lehetőleg megjelölve azokat a személyeket is, akik a mozgalom élén állnak, illetőleg annak megszervezésében, vezetésében, rendezésében részesek.

Végül megfigyelni kell azokat a tárgyakat, melyek büntető cselekmények elkövetésére alkalmasak vagy annak elkövetésére sarkalhatnak, ösztönözhetnek (pl. kirakatba helyezett szemérmű sértő kép stb.), továbbá melyek elkövetett büntetendő cselekmény gyanuját ébreszthetik. Ha ilyen tárgyakat lát a csendőr, külön hívás nélkül is puhatolni tartozik az esetleges büncselekmény kiderítése céljából, továbbá a hatóságnak bejelenteni köteles észleleteit.

A megelőző szolgálatnak legáltalánosabb módja a figyelés, leghatályosabb alakja pedig a portyázó szolgálat és razzia. Utóbbinál a csendőr a bünözőket felkeresi a szokásos tartózkodó helyeiken, azokat folyton, szünet nélkül zavarja, zaklatja. Amíg azonban a portyázó szolgálat kitünő preventív intézkedést jelent, a razzia anyagában gyakran találjuk már az elkövetett büncselekmény tetteit is.

A bűnügyi szolgálatban kötelessége a csendőrnek, hogy az általános bűnügyi szaktudását megszerezze s abban magát a legtökéletesebben kiképezze. A helyi és személyi ismeret körének a lehető szélesebb körre kiterjesztésével juthat el szaktudásának eme magas fokára, amelynek megszerzésére ugyan hosszú évek kitartó munkája szükséges, de amelynek birtokában sikerrel küzdhet meg minden reábizott feladattal, különösen a hasonló módon elkövetett büncselekmények tettei között — kört mindig szűkebbre vonva — könnyen talál reá az igazi tettesre. Fontos e tekintetben, hogy a csendőr a megfigyelési eredményéről a magánjegyzékét helyesen vezesse és ezt kiegészítve, teljessé tegye.

Hogyan történjék a figyelés.

A vadász rendszerint rejtekhelyről, lesből várja a vadat, hogy ez észre ne vegye és irányt ne változtasson. A csendőr (nyomozó) is lehetőleg úgy végezze a figyelést, hogy fel ne fedezzék, mert természetesen, hogy ebben az esetben minden fáradozása sikertelen maradhat. Tehát a figyelmet ne vonja magára, főként annak a figyelmét, akit le akar leplezni, kézre akar keríteni. Ezeknek a szempontoknak figyelmen kívül hagyása esetén a gyanus személy könnyen megugorhat még a legszűkebb gyűrűből is, mert kézenfekvő az egérut, amelyen szabadulhat a törvény kezéből.

Már most az a kérdés először, hogy hogyan figyeljünk?

*) Részlet Besser Béla százados „Témpontok a bűnügyi nyomozáshoz” című újonnan átdolgozott könyvéből. Szerk.

A figyelés magában foglalja azt, hogy 1. mivel, 2. mire terjedjen ki a megfigyelés, 3. hogyan figyeljünk és 4. milyen sorrendben.

Figyelni szemmel és füllel szoktunk. Mindkettővel nappal, éjjel főleg fülünkkel. A szemmel való figyelés vagy figyelés látás útján a könnyebbik figyelési mód, a füllel való figyelés más szóval a halló figyelés a nehezebbik.

Az, ki mit lát, mit hall, hogy tehát mit vesz észre, ismét függ az egyes emberek egyéni tulajdonságaitól és elsősorban pedig attól, hogy épek-e, jók-e látó és halló érzékei, jól lát-e, nem színvak-e, jól hall-e és nem nagyothalló. Függ továbbá attól, hogy milyen távolságról és milyen világítás mellett látja vagy hogy teljes csendben hallja azt, amit figyel vagy megfigyelni akar.

Az elmondottak szerint látó és halló megfigyelést különböztetünk meg, melyet napszakokra való tekintettel ismét nappali látó és halló megfigyelésre és éjjeli figyelésre csoportosíthatjuk.

Hogy mire terjedjen ki a megfigyelés, a sok ezer eshetőséget felsorolni talán lehetetlen, csak egy pár támpontot sorolok fel pl. csapatmozgást elárulhatja a porfelhő. Igaz, hogy a szél is okozhat porfelhőt, de még a szél okozta porfelhő, hol itt, hol ott tűnik fel és szűnik meg, addig a csapatok által felvert porfelhő állandó és magassága is állandó és jellegzetes. Mozgó csapatok jelenlétére támpont lehet még alacsonyan repülő fecskeraj. Ha növényfödőzet, véfés, tengeri stb. mozog. Nyul vagy egyéb vadak is bizonyos irányba futnak. A katonaság igen gyakran az által árulja el magát, hogy fegyverzete, felszerelése csillog vagy táborozó csapatokat elárulja a füstoszlop.

Terepet úgy figyeljünk meg, hogy megadjuk az irányt és megfigyelendő területet. A figyelő az előtte lévő terepet áttanulmányozza, megállapítja, hol van fedett terület, bokrok, fák, kilátópontok, stb. Megállapítja, hogy milyen a terep nyugalmi állapotban. Azután megkezdi a figyelést két módszer szerint:

1. A megfigyelendő területet vagy ha nagy területet figyelünk meg, egy területrészt a láthatárral párhuzamos sávokra beosztja és ezen sávokat sorrendben megfigyeli vagy 2. vagy a megfigyelendő terület vagy területrészt sugárszerű sávokba osztva végzi a megfigyelést.

A figyelést azért kell így végrehajtani, mert a szem különleges berendezése, hogy durván nagy vonásokban, nagy szög alatt lát ugyan, azonban éles megfigyelés aránylag kis helyen lehetséges. Ha egy ember 10 lépésre áll előttünk s ha az arcába nézünk, látjuk ugyan az egész embert, de csak az arcát látjuk tisztán. Eleinte a megfigyeléssel csak a szemet élesítsük és azután minden észrevevő figyelmességre szoktassuk.

A látási viszonyok éjjel rosszabbak, mint nappal, mert a sötétség a látást befolyásolja. Amellett nagy gyakorlat szükséges az éjjeli tájékozódáshoz, mert az éj sötétsége miatt támpontot nem találhatunk. A hold fénye sem tulerős, de még látunk.

Hasonló elvek szerint gyakorolják a halló megfigyelést. A megfigyelendő jelenségek, amelyek p. u. csapat jelenlétét elárulhatják; szekérsörgés lönyerítés, lódobogás, kutyaugatás, felszerelés zörgése, galyak recsegése, felriasztott madarak lármája, köhögés, stb.

Ha eleinte külön gyakoroltuk is a látó és halló megfigyelést később a kettőt össze kell kötni. A halló megfigyelést fokozhatjuk, ha a fülünket a földre szo-

ritjuk. Így sokkal messzebb történő eseményeket is meg tudunk hallani.

A nappali halló megfigyelésnél sokkal fontosabb az éjjeli figyelés, mert az éjjel sokkal csendesebb, mint a nappal, amellett az éjjel nagy előnye a láthatatlanság. Nappal a madarak éneke, a távoli emberi beszéd, kocsizörgés, kutyaugatás, gépek motorzaja, felriasztott madarak lármája, falvak zsibongása nagy zajt okoznak, még éjjel minden nyugszik, minden csendes. Nagy csendben tehát halló megfigyelés csak akkor eredményes, ha zajtalanok, illetve hangtalanok vagyunk, mert ha ezt el nem kerüljük, a zaj a figyelőt elárulhatja és a megfigyelés eredménytelen lesz.

A megfigyelőképességet fejleszthetjük, még pedig olyanformán, hogy egy jól begyakorolt birkozó párt felállítunk, hogy úgy végezzenek három-négy fogást rendes menetben, hogy szükség esetén pontosan úgy meg is tudjuk ismételni. Körük állítjuk a nézőket. Két perc múlva leállítjuk a birkózást s most elkerdezzük, hogy milyen sorrendben, milyen fogásokat láttak. Vagy ha elhalad egy-két polgári egyén a közelben; még mikor közelednek felhívjuk rá a figyelmet, nézzék jól meg ezt a két embert. S mikor elhaladtak sorra vehetjük a kérdéseket. Mondja el, hogy hogyan nézett ki az egyik, hogyan a másik, hogy voltak öltözve, cipőtől kalapig.

Később már nehezebb gondolatkörből tehetünk kérdést. Ha az anyagiak nem merednének kínai falként minden szükséglet elé, úgy tanulságosan lehetne bemutatni valami darabon pl. valami mulattató bohózatot, amelynek egyik gyorsabban pergő jelenete után szünetet tartva megkerdezhethetők sorra a nézőket, hogy attól kezdve, mikor Zoro faképnél hagyta Hurut a gyorsvonat előtt, mi történt a második találkozásig? Biztos, hogy ahányat megkerdezzük, annyiféle feleletet fogunk kapni.

Ha most újra felhívjuk a nézőket a fokozottabb figyelemre s a kérdezett jelenetet újra levetítjük, akkor már lényegesen többen fogják hüebben elmondani a látottakat, különösen, ha módunkban áll jóval lassabban vetíteni a képet.

Szórakozásként lehet rövid, mulatságos versenyt is rendezni, az emlékezet és figyelem élesítéséből kedélyesen tovább folytatják az emberek egymás között is és az lesz a tulajdonképeni siker, amikor azon versenyeznek, hogy ki tud hüebb leírást adni pl. egy csavargóról, polgári egyénről, katonáról, akit többen láttak.

Az emlékezés és megfigyelés fejlődésével együtt jár a fogalmazás fejlődése is, mert a megfigyelés most már nemcsak személyekre, területekre, tárgyakra és eseményekre, hanem a legelvontabb fogalmakra is kiterjed, az ember különbséget tesz hasonló fogalmak között és egészen másképen fog kinézni az a jelentés, amit először ír, mint az, amit ilyen artatlan szellemi torna előtt fogalmazott.

Még végezetül az a kérdés, hogy a megfigyelőképesség fejlesztését mikor kezdjük meg? Véleményem szerint azt már az ujoncoktatásnál kell megkezdeni, amikor a jó magyar legény agya az első pallérozásra kerül, mikor még minden új előtte, amikor a gondolatvilága félig ott van még az elhagyott szülőfalujában s amikor az új életbe és gondolatkörbe való beilleszkedés ujszerűsége a legfogékonyabba teszi a sűrűvérű magyar koponyát.

A csendörnek nem szabad legyökereznie egy kis

gondolatkörbe, hiszen az élete ott telik el az élet lüktetésében, forgalmában, ami minden pillanatban más és más, mindig új színek vetődnek eléje. Most egy földbirtokossal intézkedik, a másik percben egy csirkefogóval, holnap a piacon kell rendet teremtenie. Minden pillanata más, minden intézkedése más és minél nagyobb az a felület, ahol a közönséggel érintkeznie kell, annál nagyobb szüksége van arra, hogy megfigyelőképességét minél jobban kifejlessze.

Ahogy minden ut Rómába vezet, épp úgy minden csendőri tevékenység a jó megfigyelésen alapszik s éppen azért mindent el kell követnünk arra, hogy ezt a minden egyes emberben ott szunnyadó hajlamot a lehető legmagasabb tőkélyre emeljük minden csendőrünkben.

Észrevezés, érzéki csalódás és emlékezés.

Az észrevezés alapfeltétele az ép érzék. A szem másképp lát a szabadban, zárt helyen, sötét helyről világos helyre és fordítva, idegölő munka után, alkohol élvezete után, stb. A megijedt ember sokszor nem tudja előadni azt, amit látott, nem tudja leírni azt, ki őt megijesztette (pl. a betörő).

A fül sok mindent hall, de ha valamit sokáig hall, akkor arra nincs figyelemmel s észre sem veszi. A fül ideges állapotban hall a legjobban. Mindenki annyira figyel meg valamit, amennyire a látott dolog őt érdekli. Pl. a lókedvelő egy pillantásra a ló szügyét és lábait is jól megnézi, míg egy nyakkendőkereskedő a lóra ránéz és megy tovább.

Legegyszerűbb érzékelés, ha valamiről pusztán tudomást veszünk. Azután jön a figyelés, itt jobban megnézzük a dolgot. A kísérletnél újból átgondoljuk az esetet, ismételjük a látottat. A kíváncsiság is ide tartozik, nálunk több ember kíváncsi, mint pl. az angoloknál, nálunk minden kis eseménynek azonnal ezer bámulója akad.

Az érzéki csalódás is számításba jön. Beteges állapot ez a szemlélésnél és a hallásnál. Az érzékelés egy bizonyos határon megszűnik. A beteges állapot lehet állandó vagy időszakos. A fizikai (testi) fogyatkozás: vakság, sükettség, némaság, fejsérülés okozta zavar, színvakság, tulérzékenység, érzéketlenség (terhes állapotban lévő nők, gyermekek és aggoknál elfogyatkozás (elmekór, elmebaj, ideggyengeség, kedélybántalom, káprázat. A tanut nem vizsgálják meg orvosilag noha sok esetben az is szükséges volna, különösen percdöntő ügyekben. A tér és időbeli körülmények meghatározásánál az érzékek biztossága szükséges. Szórakozott ember semmit sem vesz észre. A legjobb tanu a 14—19 éves fiu- és leánygyermek. Ezek figyelnek bírálgatás és összehasonlítás nélkül és ezek emlékeznek vissza a legjobban. •

Az emlékezés függ az időtől, amely az esettől az ujjraelőadásig eltelt. A hosszú idő homályosítja az emlékezést és a homályos részeket a képzelőtehetséggel egészíti ki. Ez a legkárosabb.

Az elgondolás, következtetés.

A nyomozás, egy osztrák büntetőjogi író szerint, nem egyéb, mint az előzményekből való következtetés a történetekre és viszont a történetekből az előzményekre. Ha valaki ugyanis büntényt követ el, azt csak leg-ritkább esetben teszi tanuk jelenlétében; azonban a bűnös cselekmény előtt is követhetett el az illető olyan dolgot, amely a megtörtént bűneset felderítésére szolgálhat és éppen úgy a bűncselekmény elkövetése után

is követhet el olyan dolgot a tettes, amely az esettel vonatkozásban áll. A feladat tehát az, hogy a tettet megelőzőleg és az azután történetekből az elkövetett bűncselekményre következtessünk.

Ez a tudomány azonban nem könnyű, mint ahogy az ember gondolná, mert csak akkor sajátítható el sikeresen, ha az eljárást nemcsak a főbenjáró, hanem a legjelentéktelenebb eseteknél is minduntalan gyakorolják.

Közönséges, tehát sűrűn ismétlődő bűncselekményeknél a kísérő körülmények is annyira közönségesek, hogy itt nincsen valami különösebb agymunkára szükség a nyomozás vezetőjének, hamar megvan a nagymértékben valószínű feltevése az esetről.

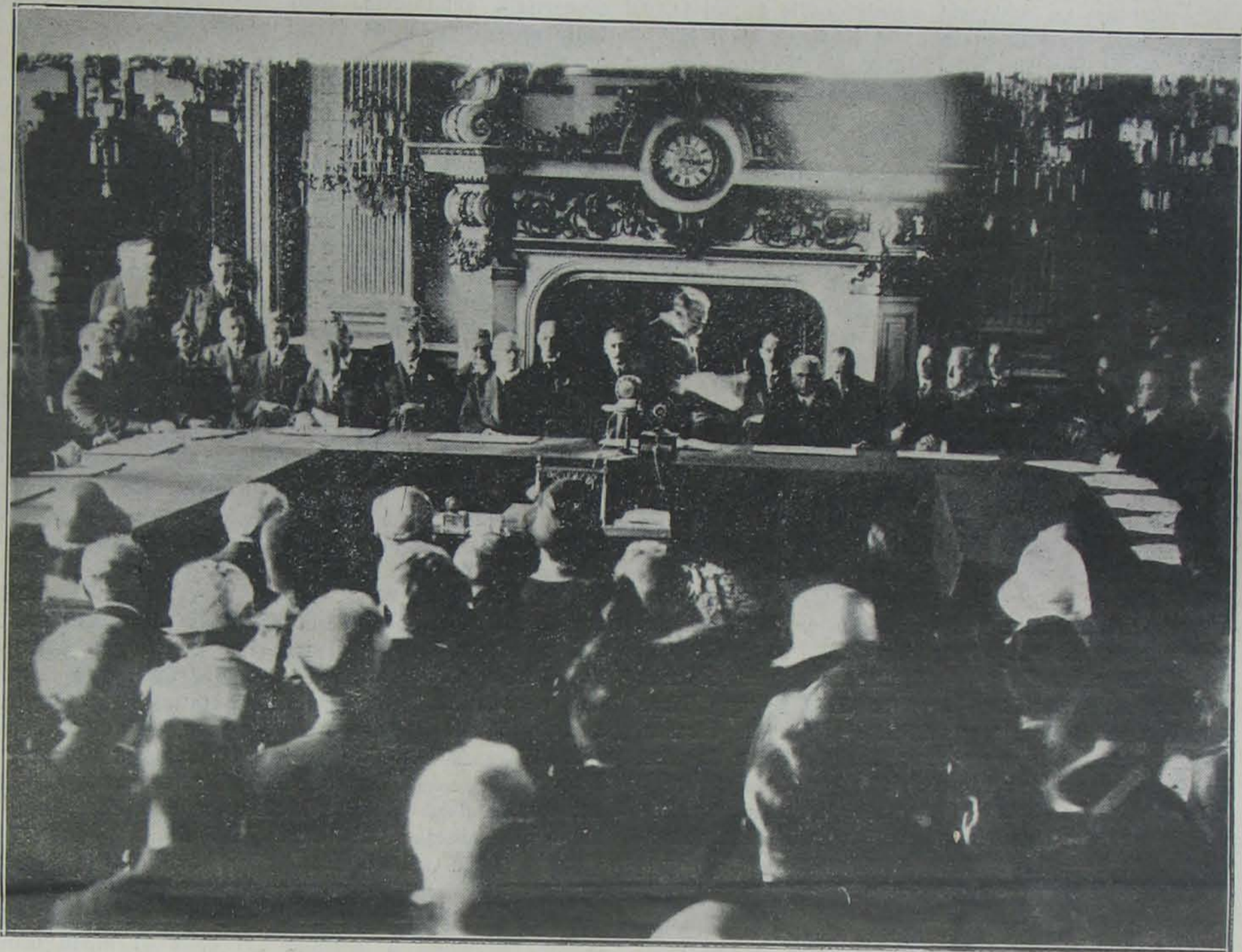
A nyomozó feltevése annál jobb, minél jobban megközelíti magát a való történetet.

A megközelítő feltevés módszere ravaszabb bűncselekményeknél már alapos ismereteken kívül kiváló következtetőképességet is megkíván a nyomozótól. A feltevésben számolnunk kell az eset valamennyi jelenségével. Pl. Egy elhagyatott házban hullát találunk. A ház ajtaja előtt keskeny nyomtávolságú friss kocsi nyomot találtunk, de lépésnek nyoma nincsen sehol. A kerék a patanyomok össze-visszaságából arra kell következtetnünk, hogy a kocsi hosszabb ideig állt a ház előtt felügyelet nélkül. A keréknyom keskenyebb távolsága és a vékony nyom a kocsi egy bizonyos fajtájához vezet. Most már tudjuk, hogy a gyilkos az áldozattal együtt jött a házhoz a kocsin, a kocsi hosszabb ideig távol volt a baktól, valószínűleg ő a gyilkos.

A feltevés azonban csak akkor jó, ha valamennyi lehetséges feltevés közül minden helyszini nyom ebbe az egy feltevésbe illik bele, ez az egy feltevés felel meg valamennyi ténykörülménynek. Íróasztalt törtek fel például. A közelebbi vizsgálatnál bőven találunk ujjnyomatot. A daktiloszkopusz rögtön arra gondol, hogy a tettes ujjnyomatán kívül megtapogatta az asztalt maga a gazdája is. Összehasonlítva az ujjnyomatokat, csak egyféle mind. Nézzük a gazda ujjnyomatát! Ez az. Mit tehet fel erre teljesen helyénvalóan a nyomozó? Nyilván azt, hogy maga a gazda törte fel az asztalt. Miért tette? Fontos okiratok voltak-e kezén és ezekből jogtalan előnyt szerezve, azt a látszatot akarja kelteni, hogy betörők tüntették el azokat vagy betörés ellen volt biztosítva és így akart a biztosítási összeghez jutni. A gazda személyisége és jelenlegi viszonyai hamar megmutatják a helyes feltevés irányát.

Minden bűnügyi nyomozó tisztában van azzal, hogy az érzékelhető helyszini jeleken kívül lélektani megfontolások is jó feltevéshez vezethetnek. Ha a nyomozó belehelyezi magát a tettes személyébe, sok helyes nyomot kaphat. A lelki tényezőket sohasem szabad a nyomozásból kihagynunk, mert ezek nélkül még biztos bizonyítékok is jogi tévedéshez vezethetnek. A gyakorlat legalább is azt mutatja, hogy pl. a belekben a talált arzén és a gyanúsított házában talált arzén még döntő erő nélkül való bizonyíték, ugyszintén íráspróbák és aláírások azonossága és az okirathamisítások esetében. A lelki tényezők mérlegelése nyújthat csak igazi felderítést.

Sokszor van úgy a nyomozó, hogy valamelyik feltevéséhez jobban ragaszkodik, mint a többihez, noha ő maga sem tudja, hogy miért. Különösen a magukat kiváló ösztönös nyomozóknál esik ez meg. Az ösztön nagy nyomravezető értékének elismerése mellett is azonban ezeknek is fékezniök kell feltevéseikben az

Nemrégiben irták alá Párisban a győztesek háboruellenes egyezményét: a Kellog-paktumot. Ugyanakkor harcgya' orlatra vonuló tankok és ágyuk dübörögnek világszerte.

ösztönös elemet az észlelt erkölcsi felfogással, lelkiismerettel és különösen a ténykörülmenyekkel szemben. Igen fontos, hogy az új állomás helyére kerülő csendőr hamarosan kiismerje és kitanulja a vidék bűnözési szokásait. A falusi lakosság erkölcsi felfogása, szokásai erősen eltérők vidékenként még ebben a mai kis csonka országunkban is. A falu népének gondolatvilágát oly jól kell ismerni a csendőrnek, mint a nagyvárosi detektívnek a maga közönségét. Ez a nyomozó elgondolásának, találgató munkájának elengedhetetlen kelléke, mert csak bőséges és igaz adat-elemekből lehet következtetni.

A helyszín megvizsgálása maga még holt dolog, a nyomokat a nyomozó feltevése kelti életre. A feltevés helyes felismerése fele az eredménynek, míg félreértése, ha nem is teszi örökre tönkre a nyomozást, hosszú időre megakasztja azt.

Hans Gross a világ legnagyobb tekintélyű kriminalistája a következő nyomozási módszert ajánlja:

»Akár nyugodt menetben, akár gyors iramban, akár rohamszerűen menjen is végbe a bűnügyi vizsgálat, nyugvópontokat kell benne tartanunk. Ezeknek a megnyugvásokban ne előre, hanem visszafelé nézzünk.

Vegyük sorra ilyenkor a vizsgálat eddigi mozzanatait a legelső kezdettel mostanig egyenként. Boncoljuk legapróbb tényezőire még a legkisebb eddigi eredményünket is. Aggodalmasan vizsgáljuk meg bizonyító erejüket, megbízhatóságukat és azokat az okokat, melyekre alapítottuk őket.

Ha a végső elemeket is megvizsgáltuk, rakjuk megint össze óvatosan az egészet, mintha egészen új nyomozást végeznénk. Legtöbbször egészen más formát mutat most az ügy, mint kezdettől a nyugvópontig.

Az új formában most már új kérdések állanak elő. A régi szerkezetbe beleillik-e az új alak még, kell-e és ha igen, miben, további változtatás még.«

Vitorlával, léghajóval és repülőgéppel az Északi-sark felé.

Irta: **UDVARY JENŐ.**

(Befejező közlemény.)

Az északi sark bevételenek évtizedes előkészítése a XX. század elején végre döntő stádiumba jutott. A nagy harc győzelmes hadvezére az amerikai *Peary* lett, aki kora ifjúságától kezdve szívós kitartással készült e világra szóló feladat megoldására. Grönlandon végezte előtanulmányait, ahol ritka szerencsével szállott szembe a hómezők viszontagságaival. Második grönlandi útjára a feleségét is magával vitte. S amidőn 1893-ban uton volt Grönland jég-sivatagján, felesége az Inglefield-fjord egyik elrejtett zugában egészséges leánygyermekkel ajándékozta meg a sarkvidék bátor kapitányát.

Grönlandi sikerei révén össze tudta gyűjteni a szükséges

anyagát az északsarki expedícióra is és hajója, a »Roosvelt«, 1905 július 12-én futott ki Newyork kikötőjéből. Grönland északi partjáig hatolt előre. A Sheridan-foknál kitelelt és 1906 februárjában újból utra kelt szánkokkal és kutyákkal észak felé. A 86 fok 6' szélességtől vissza kellett fordulnia, pedig már csak annyira volt a pólustól, mint Kassa Budapesttől. A sikertelenségnek az volt az oka, hogy a jégtakarót a rianások sok helyütt megszakították és az átjutás a közbeeső vizen rengeteg idővesztést okozott, miközben az élelmük elfogyott.

Peary két év múlva ismét utra kelt. 1908 szeptember 5-én már megint Grönlandon, a Sheridan-foknál találjuk. 1909 március 1-én hagyta el a »Roosevelt«-et 19 szánnal és 133 eszkimó kutyával. Rengeteg viszontagsággal kellett szembeszállniuk. Az expedíció egyik tagja: *dr. Merwin* meteorológus beleesett a vízbe, szívszélhűdést kapott és ott veszett a jég között. A többiek továbbhaladtak és 37 napos küzdelmes ut után, 1909 április 6-án elérték az északi sarkot.

Ott egy hókupacra kitűzték Amerika csillagos lobogóját és a jég között elhelyeztek egy okmányt a nevezetes aktusról. Azután elindultak hazafelé. A visszautazás csak 16 napig tartott. Peary megállapította, hogy a póluson nincsen szárazföld, hanem minden a mély sarki tenger borít, amelyen lassu vonulattal uszik a vastag jégtakaró.

Dr. Frederick Cook, az egyik délsarki expedíció derék hajóorvosa, aki különben Pearyt is elkísérte egy izben grönlandi expedícióján, a gyanútlan Peary ellen váratlan orvtámadást intézett. Peary sikerét kétségbe vonta és ezzel az északi sark győzelmes meghódítását egy darabig sikerült is neki homályba burkolnia. A kopenhágai választott bíróság végül megállapította, hogy Cook a sarkvidéken elmebajzt kapott és támadásait alaptalannak minősítve Pearynek igazat adott.

*

Az északi sark elérésével nem zárult le a sarkvidéki utazások története. A sarki tengernek egy jókora területe vár még felderítésre, amelyről nem tudják ma sem, hogy víz borítja-e vagy szárazföld. A legújabb időben légi járművek segítségével igyekeznek fényt deríteni a sarkvidék megoldatlan problémáira. E kutatásokkal kapcsolatban több izben felmerült már az a probléma, hogy mi alkalmasabb a sarkvidék felkutatására: a repülőgép vagy a léghajó. E fogas kérdést rendkívül nehéz eldönteni. Talán legközelebb járunk az igazsághoz, ha azt állítjuk, hogy a léghajózás és a repülőtechnika mai fejlettsége mellett erre a célra még egyikük sem megbízható. Mert nem elég néhány száz vagy ezer méter magasságban elszárguladni a sarkvidék jégmezői fölött. Nem elég a pusztá bravur, a repülőrekord ahhoz, hogy a sarkvidék minden csinját-binját megismerhessük. A leszállásra pedig még eddig sem a repülőgép, sem a léghajó nem bizonyult elég megbízhatónak. A léghajó bármikor a szelek könnyed játéka lehet, amelynek leszállásához egész regiment legénység szükséges. Ez pedig nem áll rendelkezésre a sarkvidéken. A repülőgépnek viszont aránylag hosszú, sima pályára van szüksége akár a vizen, akár a szárazon, ami szintén nem található mindenütt az örök hó birodalmában. Ezenkívül a repülőgép hatósugara is korlátozott.

Azoknak az expedícióknak tehát, amelyek léghajón, meg repülőgépen próbálták megközelíteni az északi sarkot, épp oly bizonytalansággal kellett szembe nézniük, mint azoknak, amelyek vitorlával, kutyaszánakon vagy sítálpakon igyekeztek a nagy északi rejtély titkait kifürkészni.

Peary után az északi sark legnagyobb hőse, *Amundsen*, miután 1922-től 1924-ig »Maud« nevű hajóján átkutatta az északkeleti átjárót és körüljárta Uj-Szibéria sziget-

csoportjait, elhatározta, hogy repülőgépet szerez és azon fogja megközelíteni az északi sarkot.

Először két Dornier-repülőgéppel indultak utnak 1925-ben. Az egyik gépet, amelyen *Amundsen* utazott, *Riiser Larsen* norvég repülőhadnagy vezette és velük ment még *Karl Feucht* német szerelő. A másik repülőgépen az expedíció anyagi támogatója, az amerikai *Lincoln Ellsworth* foglalt helyet, míg pilótája *Leif Ditrichson*, szerelője pedig *Oscar Omdal* norvég hadnagyok voltak. Segélyhajójuk: a »Fram« és a »Hobby« a Spitzbergákon vetett horgonyt. Innen indult el a sark felé a két repülőgép 1925 május 21-én, de csak 87 fok 44' szélességig tudtak eljutni, mert gépeik a kivánt utiránytól kissé nyugatra sodródtak és féltő volt, hogy benzinjük nem lesz elengedő a visszajutásra, ha a sarkot felkeresik. Ezért leereszkedtek egy rianásokozta csatornára, de a felszállásuk három hétig késett, mert a befagyott csatornából nem tudtak azonnal újból felemelkedni. Már elveszetteknek hitték őket, amikor a Spitzbergák kikötőjében három hét múltán újból megjelentek. Utjuk egyetlen tudományos eredménye az volt, hogy megállapították ismételten, hogy a sark közvetlen környezetét tenger borítja.

Egy évvel később *Amundsen* új expedíciót vezetett az északi sarkra. Kísérője ezuttal *Nobile* olasz ezredes volt, aki a norvég kutató társaságában a »Norge« léghajóval indult el a pólusra. Kiindulási pontul újból a Spitzbergákat választották. Az expedíciót ezuttal is az amerikai *Lincoln Ellsworth* támogatta anyagilag, aki szintén résztvett a kiránduláson. A léghajó már indulásra készen állott Kingsbayben, a Spitzbergák kikötőjében, amikor *Byrd* amerikai kapitányban váratlan konkurrensre találtak, aki két nappal megelőzte őket. *Byrd* 1926 május 8-án délután *Bennett* pilóta társaságában másodmagával utra kelt egy Fokker-típusú repülőgépen és 15 óra leforgása alatt megjárta az északi sarkot. Csak egyszer kerülte meg a pólust, nehogy kifogyjon a benzinje idő előtt és utána azonnal visszatért a Spitzbergákra.

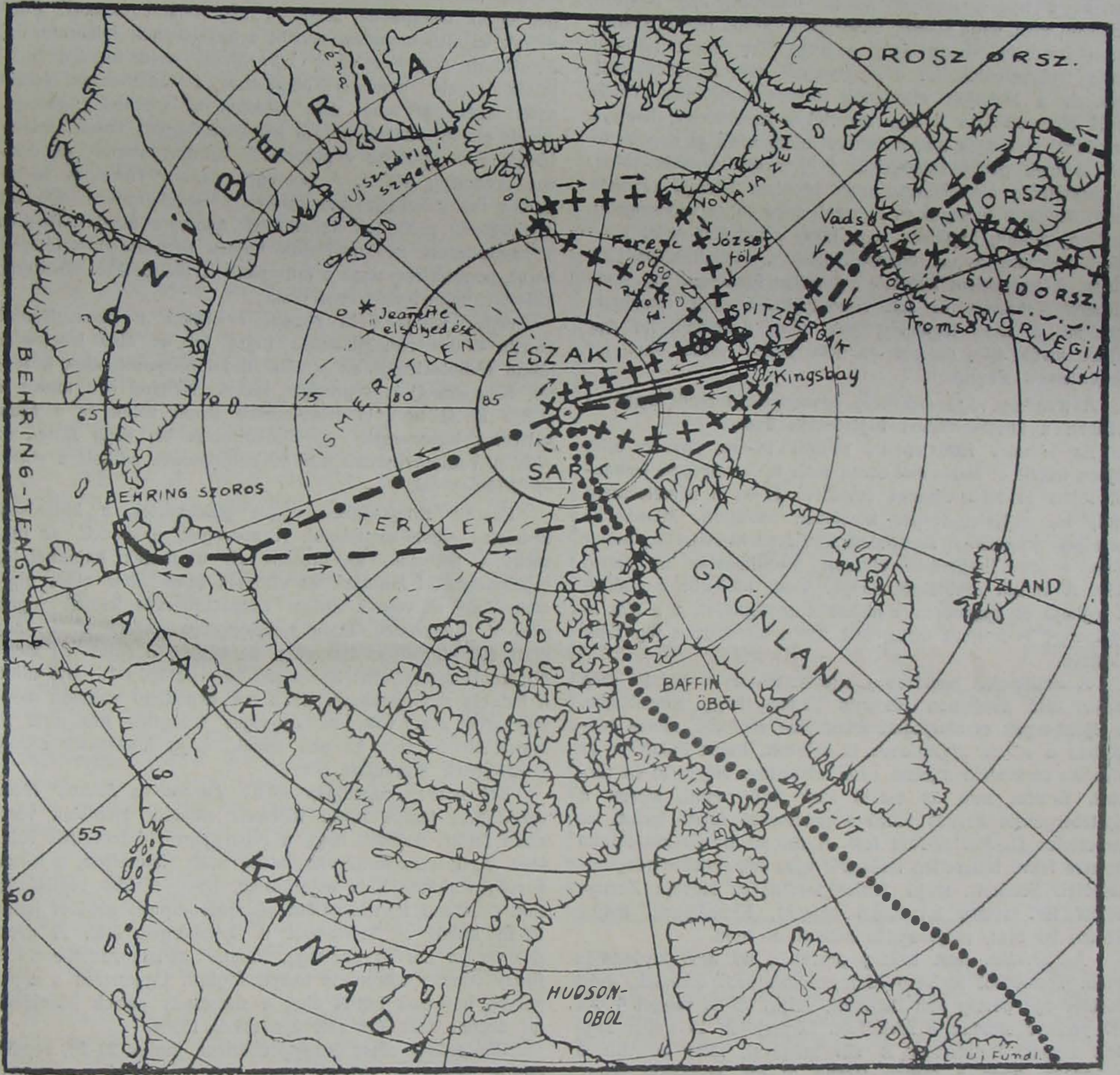
Byrd utjának csak sportszerű értéke volt, mert tudományos megfigyelésre nem is törekedhetett ilyen rövid idő alatt. Utján kétségtelenül nagy szerencse kísérte, noha arra is gondolt, hogy valahol le kell majd szállnia esetleg és erre a célra a sarkvidék környékén hat helyen rendezett be segélyállomást. Expedícióját a Fokker-gyáron kívül *Ford* és *Rockefeller* támogatta és noha teljesítménye meglepetésszerűen hatott, az események később azt igazolták, hogy *Byrd* e vállalkozására, alapos előkészületeket tett.

*Amundsen*ék vállalkozókedvét nem homályosította el *Byrd* váratlan sikere és az amerikai repülőgép visszaérkezése után két nappal, 1926 május 11-én a »Norge« is utra kelt a pólus felé. 13-án hajnali egy órakor haladt el a sark fölött és leszállás nélkül, azonnal továbbrepült Alaska felé. Utjuk felfedezetlen területek fölött vezetett Amerika északi partszegélye felé. Ez az ismeretlen terület csaknem 25-ször akkora, mint Csonka-Magyarország. A léghajó utasai sehol sem láttak szárazföldet. Mindent csak sivar jégmező takart. 71 órás ut után jutottak el Alaszkára, ahol Nome közelében, Tellerben simán földet értek.

Az expedíció résztvevőit elárasztották kitüntetésekkel és az ünneplésnek minden látható jelével. *Nobile* soron kívül tábornokká lépett elő és az északi sarkon *Peary csillagos lobogója mellett most már az olasz és a norvég lobogó is* ott pihent. *Nobile* és *Amundsen* között azonban éles ellentétet támadtak. Egymás érdemeit és szakértelmét kölcsönösen kétségbe vonták és talán ez az elkeseredett vita volt a kiinduló pontja *Nobile* azon elhatározásának, hogy 1928-ban a »Norge« testvérhajóján, az »Italiá«-n újból elindul az északi sarkra, de ezuttal — *Amundsen nélkül*.

Nobile tábornok második léghajó-expedícióját nem *bravurnak*, hanem *tisztán a tudomány szolgálatának szánta*. Nem is törekedett semmiféle rekordteljesítményre, hanem az volt a célja, hogy a legmodernebb közlekedési eszközök egyikével, a kormányozható léghajóval felkutassa és lefény-

került, amellyel nem tudott dacolni az *»Italia«*. A törekeny léghajó az orkán játékszere lett, amit egy függélyes irányu heves légáram egy jéghegyhez csapott. A léghajó gondolája a gázburoktól elváltott s amíg a gondola *Nobile* tábornokkal és hét társával egy uszó jégszigeten ragadt a Spitzbergák

- Peary útja (1908/9)
- A. Norge léghajó útja (1926.)
- Byrd repülő útja (1926.)
- Wilkins repülő útja (1928.)
- ++++ Az „Italia” léghajó útja (1928.)
- ⊗ Az „Italia” légh. katasztrófája.

képezte azokat a területeket, amelyek eddig ismeretlenek a földrajztudomány előtt. Először a Ferenc József-föld és II. Miklós-föld vidékét járta be, ahol több ezer értékes fénykép és filmfelvételt készített. Csak másodsorban indult el az északi sark felé, ahol ledobta a pápa megszentelt keresztjét és az olasz trikolori. Visszatértében zord viharba

közelében, a léghajó többi részét *Alessandrinnel* és hat társával együtt az orkán továbbragadta délfelé. Ez volt a kirobbanása annak a világraszóló tragédiának, amelynek további fejleményei hónapokon át izgalomban tartották a sajtón át a közönség érdeklődését.

A kudarc okait kutatva elsőnek kell feljegyeznünk a

véletlen balszerencsét, amely *Nobile* sikerének ezuttal útjában állott. Másodsorban arra utalnak, hogy a légi járművek még nem érettek meg arra, hogy a sarkvidék rengeteg viszontagságaival és óriási feladataival minden körülmények között dacolni tudnának. A kormányozható, léghajónak az a típusa, amelyet *Nobile* használt, alig nyújtott garanciát arra, hogy komoly viharokkal szembe tudjon szállni, hiszen ismeretes, hogy még a nagy Zeppelinek is mily hamar tönkrementek, ha a kormánynál nem német vezetők ültek és a léghajók véletlenül viharba sodródtak. Talán az is előmozdította a terv sikertelen kimenetelét, hogy a sarkvidéki viszonyok alapos ismerői hiányoztak az expedicióból, akiknek pedig kétségkívül jó hasznát vehették volna. A katasztrófa bekövetkezése után azonban könnyű okosnak lenni. *Nobile* bátorságát és érdemeit hiba volna lekicsinyelni. A tömeg mindig hajlamos arra, hogy a balsiker miatt bűnbakot keressen és az ünnepelet hőst a vádlottak padjára állítsa. A történelem ítélőszéke azonban igazságot fog szolgáltatni *Nobile* és sok viszontagságot átélt társainak, akik ma a világ legünnepeletesebb hősei volnának, ha egy rajtuk kívül álló baleset el nem ütötte volna őket jól megérdemelt sikerüktől.

A tragikus végű expedíció eseményei időrendi egymásutánban a következőkben foglalhatók össze:

Az *«Italia»* 1928 április 15-éről 16-ára virradó éjjel tájban indult el Milánóból észak felé. 16-án átrepült Dunántul fölött és több viharon áthatolva 17-én a németországi Stolpban, a Keleti-tenger közelében leszállott. Miután az az alpesi viharokban szenvedett sérüléseit kijavították, május 2-án a kora hajnalban elindult Skandinávián át Vadső felé. A vadsői kikötésnél, május 4-én, többször megsérült a léghajó és ugyanezen a napon a segélyhajót, a *«Citta di Milano»*-t is baleset érte, mert Kingsbay előtt a jég közé fagyott.

A sérüléseket hamarosan kijavították és a léghajó még május első napjaiban elhagyta Vadsőt, hogy Kingsbaybe, a Spitzbergák északnyugati kikötőjébe repüljön, ahová időközben a *«Citta di Milano»* is befutott. Innen indult el az *«Italia»* sarkvidéki útjaira. Első felszállása május 15-én történt. Ezuttal nem az északi sark felé repült, hanem a Spitzbergáktól keletre fekvő szigetcsoport fölött tartott az ismeretlen II. Miklós-föld felé. A Rudolf trónörökös-földtől keletre fekvő ismeretlen területről igen sok érdekes fényképfelvételt készített, majd délnek fordult és Novaja Zemlya fölött tért vissza kiindulási helyére, Kingsbaybe, május 18-án, 68 órás, megszakítás nélküli ut után.

Az *«Italia»* nem sokáig pihent a 68 órás kirándulás után. Tromsöböl kedvező időjárás-jelentések érkeztek, ezért *Nobile* egy percig sem habozott, május 23-án reggel 4 óra 40 perckor elindult a sark felé. Léghajóján 15 ember foglalt helyet. Ballasztot is vitt magával, mert az volt a szándéka, hogy a sarkon leszáll és ott méréseket végez. A ballasztra azért volt szükség, hogy a másodszori felszállást a sarkon lehetővé tegye. *Nobile* emberei a sark felé vezető utjuk közben Grönland északi, ismeretlen vidékéről mintegy 1000 kilométer hosszú sávban készítettek értékes fényképfelvételeket. 24-én hajnali 1 és 2 óra között a léghajó elérte az északi sarkot. Egy órán át keringett a föld legészakibb pontja körül. Ledobta az olasz lobogót, majd a pápa tölgyfakeresztjét. A világraszóló eseményről rádiótáviratban értesítette *Mussolinit*, a pápát, az olasz földrajzi társaságot és a családját. De már ekkor jelezte, hogy az idő nem alkalmas a leszállásra és igen erős szél uralkodik. Azt is jelentette, hogy az erős szél esetleg arra is kényszerítheti, hogy nem Kingsbaybe, hanem egyenesen Vadsőbe (Norvégiába) fog visszatérni.

A sors úgy akarta, hogy az *«Italia»*-t sem a Spitz-

bergákon, sem pedig Norvégiában ne lássák többé. Pénteki napon, május 25-én délelőtt fél tizenegykor jött tőle az utolsó rádióüzenet. Ekkor a Spitzbergáktól északkeletre, a Mofen-sziget közelében voltak.

Ettől az időponttól kezdve elnémult az *«Italia»* rádiója és csak két hét múlva érkezett tőle ismét üzenet. Ez a két hét egész Európában rengeteg aggodalmat okozott. Elinultak az első mentőexpedíciók a hajótöröttek felkutatására. Először a *«Hobby»* és a *«Braganza»* nevű hajókat indították utnak, amelyek átkutatták a Spitzbergák északi partvidékét, de sehol sem akadtak az eltűntek nyomára. Junius elején mindkét hajó a jég közé fagyott. Olasz alpinistákból álló gyalogos expedíció is kutatott utánuk, de minden eredmény nélkül. A norvégek *Lützow Holm* és *Riiser Larsen* repülőhadnagyokat küldték a Spitzbergákra, akik ott repülőgépen próbáltak az eltűntek nyomára akadni. Közben a rosszakaratu rádiótáviratok hosszú sorozata kísérletezett azzal, hogy félrevezesse a kutatókat. E táviratokról rövidesen kiderült, hogy hamis eredetűek.

Végre június 8-án reggel 7 órakor a pennsylvaniai North Wales rádióállomása fogta fel az első hitelesnek látszó rádiótáviratot az *«Italia»* hajótöröttjeitől, akik közölték helyzetüket és segítséget kértek. Néhány óra múlva a *«Citta di Milano»* is érintkezésbe lépett velük és a rádió táviratok hitelességét úgy bizonyították be, hogy *Biagi*, az *«Italia»* rádiótáviratosa közölte születésének adatait a *«Citta di Milano»*-val.

Ezalatt Kingsbayben egyre gyülekeztek a különböző nemzetek mentő-expedíciói. A norvégek, a svédek, az olaszok, a franciák, az oroszok és a finnek hajókkal és repülőgépekkel kutattak az eltűntek után. *Sora* olasz alpinista egy norvég kíséreléssel kutatszán-expedícióval vágott neki a jégmezőnek, hogy *Nobile*ék megközelítse. Öt nap alatt 200 kilométert tett meg, de később a zajló jég megállásra kényszerítette. Rövidesen 20 repülőgép 15 hajó állott a kutatás szolgálatában. Ez a sok expedíció azonban megszervezve nem volt, az egységes irányítás hiányzott és leginkább ez volt az oka annak, hogy kutatásaik sokáig sikertelenek maradtak.

Két norvég repülőgép *Riiser Larsen* és *Lützow Holm* vezetésével június 18-án többször elhaladt *Nobile*ék vörös sátra fölött, anélkül, hogy a repülőgépről észrevették volna őket. A hosszas kudarcok hatása alatt *Amundsen*, a kiváló norvég sarkkutató is elhatározta, hogy *Nobile* segítségére siet. *Guilbaud* francia pilóta *«Latham»*-típusú gépével június 18-án indult el Tromsöböl a Spitzbergák felé. A gépet *Dietrichsen* norvég hadnagy, *Valette* francia rádiókezelő és *Brazy* francia szerelő is helyet foglalt. Ugyanezen a napon norvég halászok látták őket a skandináv partok közelében, de azután nem érkezett hír róluk többé.

Maddalena olasz örnagy' eközben, június 20-án, repülőgépről felfedezte *Nobile* csoportját. Leszállni nem tudott melléjük, mert a hely alkalmatlan volt. Három nap múlva *Maddalena* újból felkereste őket és élelmiszert, takarót, meg fegyvert dobott le nekik. Június 25-én szállott le végre *Nobile*ék jégtáblája mellett az első repülőgép, amelyet a svéd *Lundborg* vezetett. A svéd pilóta *Nobile*t a repülőgépen magával vitte a *«Citta di Milano»*-ra, majd újból visszatért a többiekért. Gépével azonban nem tudott felszállni a jégsziget mellől, mert a jég befagyott körülötte. Tehát most már ő is a jégmező foglya lett.

Nobile megmentésével az *«Italia»* tragikus sorsára világgosság derült. A nagy hidegben a gázlezáró csapok rosszul működtek, minek következtében a léghajó sok gázt veszített és tulnehéz lett. Emiatt egyre mélyebbre süllyedtek és még mielőtt a bajon segíthettek volna, egy jéghegynék nekiütköztek. A jég először csak az egyik gondolát

szakitotta le, amelyben Pomella a zuhanás következtében halálát lelte. Azután a főgondola is leszakadt *Nobilével* és nyolc társával együtt, akik ily módon egy uszó jégtáblára jutottak a Spitzbergák északkeleti csücske, a Leigh Smyth-fok közelében. Közülük csak *Ceccioni* sebesült meg súlyosan (lábtörést szenvedett), míg a többiek csupán gyengén sérültek meg. A léghajó burka a rajta lévő hat olasz léghajóssal együtt tovább repült. Mintegy 20 kilométernyire lehetett, amidőn füstöt és lángokat láttak az irányából s így valószínű, hogy elpusztultak. *Nobile* csoportjából hárman — a svéd *Malmgreen* meteorológus, továbbá *Zappi* és *Mariano* olasz őrnagyok — kiváltak, hogy gyalog kíséreljék meg a menekülést.

Mindkét csoportra emberfeletti nélkülözések vártak. *Nobile*éknek az volt a szerencsésük, hogy *Malmgreen*, mielőtt elindult volna, lelőtt egy jegesmedvét, amelynek husából sokáig táplálkozni tudtak.

Junius végén léptek akcióba az orosz mentő-expedíciók, amelyek később a legnagyobb szerencsével dolgoztak. Az oroszok a »*Kraszín*« és a »*Malygin*« nevű jégtörő gőzösöket küldték ki a Jeges-tengerre, a megfelelő repülő-segédlettel. *Babuskin* orosz pilóta repülőgépe kevésen mulott, hogy a tengerbe nem vészett. Junius 29-től július 5-ig volt távol és már-már elveszettnek hitték, amikor váratlanul előkerült. A gépen négyen voltak. Motorhiba miatt a nyílt tengerre le kellett szállniok, ahonnan öt napi hányódás után sikerült csak újból felemelkedniök és visszatérni a »*Malygin*«-re.

Július 7-én újabb szenzációt jelent be kormányának *Thornberg* kapitány, a svéd expedíció vezetője: *Schyberg* svéd pilóta a jégtáblán rekedt *Lundborg* hadnagyot 12 napos távolléte után repülőgéppel megmentette. A kedvező hírt hamarosan egy másik követte: *Suznovszky* orosz pilóta felfedezte a *Malmgreen*-csoportot a »*Kraszín*«-hajótól mintegy 30 kilométernyire. A »*Kraszín*« azután egymásután mentette meg *Malmgreen* két társát: *Zappit* és *Marianót*, majd *Nobile* hátrahagyott társait: *Viglieri* hadnagyot, *Biagi* rádiótávirászt, *Ceccioni* és *Trojani* mérnököket, továbbá *Behounek* cseh egyetemi tanárt, akik 48 napot töltöttek az uszó jégtáblán. Kiderült, hogy *Malmgreen* a sok nélkülözést és a hideget nem bírta tovább, két társától elvált és a jégmezőn lelte halálát.

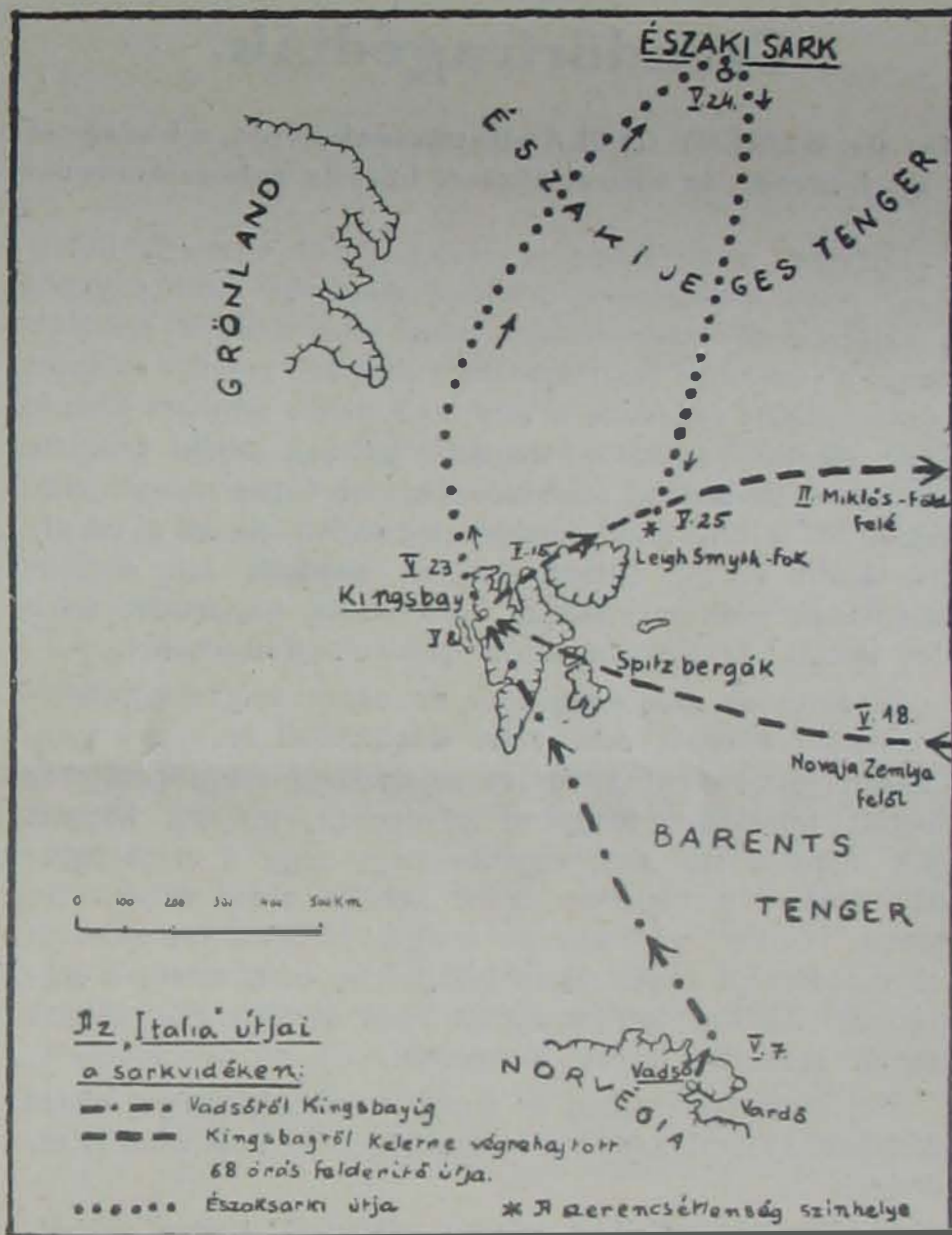
Később a »*Kraszín*« az orosz *Suznovszky* pilótát is megmentette, aki géppel a jég közé szorult. *Sora* olasz kapitányt és norvég kísérő társát, akik kutyaszánon siettek *Nobile* segítségére és 200 kilométernyi ut bravuros megtétele után a zajló jég közé rekedtek, *Sarke* finn pilóta mentette meg.

Az »*Italia*« tragédiája nem fejeződött be ezzel az aktuálal. Az expedíció sikertelenségéből, *Nobile* magatartásából és főleg *Malmgreen* titokzatos eltűnéséből a francia és az orosz sajtó az olaszok ellen fegyvert kovácsolt, a sarkvidéki tragédiából politikát csinált és *Nobile*én, *Zappin* és *Marianon* keresztül a fasciszta Olaszországot bemocskolni igyekezett. Ráfogták *Nobile*re, hogy *Malmgreen*nel összeveszett, ezért hagyta el a svéd tudós az »*Italia*« hajótöröttjeit. Azután *Malmgreen* társait, az olasz *Zappit* és *Marianót* gyanúsították meg azzal, hogy *Malmgreen* halálának rejtélyét nem fedték fel a maga borzalmas valóságában, sőt azt is feltételezték róluk, hogy a halott svéd tudós husával enyhítették éhségüket. E rágalmakkal szemben a közvélemény jobb érzésű része világszerte felemelte tiltakozását, a rosszakaratu hangulatcsinálásnak azonban még sem tudtak teljesen gátat vetni s ennek lett a következménye az a hideg fogadtatás, amelyben *Nobile*t július 27-én Norvégiában, Narvikba érkezésekor részesítették.

Nobile július 31-én érkezett vissza Olaszországba, amivel

az *Italia*-expedíció története befejeződött. Az expedíció mérlege szomorú képet rajzol a szemlélő elé. Az »*Italia*« utasai közül kettő halála ezidőszerint kétségtelen. Ezek: *Malmgreen* és *Pomella*. Az *Alessandrini*-csoporttal együtt hatan tűntek el: *Alessandrini*, *Lago*, *Arduino*, *Pontremoli*, *Ciocca* és *Caratti*. Nyoma vészett továbbá a Latham-repülőgépnek, amelyen *Amundsen*, *Guilbaud*, *Dietrichsen*, *Valette* és *Brazy* próbáltak a hajótöröttek segítségére sietni, míg ők is hajótöröttekké nem váltak.

Azon a napon, — 1928 április 15-én — amikor az »*Italia*« Milánóból elindult északsarki útjára, egy másik expedíció is utrakelt a Sark felé. Ezt a vállalkozást *Wilkins*

amerikai kapitány vezette a »*Vega*« nevű repülőgéppel, amelyen *Wilkinsen* kívül *Eielson* hadnagy is helyet foglalt. A repülőgép, egy 220 lóerős *Wright-Whirlwind* motorral felszerelt egyfedelű, Alaska északi csücskéről Point Barrowból startolt és célja az volt, hogy némi világosságot derítsen arra a problémára, van-e szárazföld azon az egymillió négyzetméternyi területen, amely az északi sark, Alaska és Szibéria között fekszik. *Wilkins* repülőgépe e területnek az Amerika felé eső szegélye fölött vágott keresztül és a kedvezőtlen szélviszonyok miatt a sarkot is kénytelen volt elkerülni. Grönland északi partjai közelében repült a Spitzbergák felé, ahová mintegy 3200 kilométeres ut megtétele után április 16-án érkezett meg. Gépe 20 és fél órát töltött a levegőben. Beszámolója szerint szárazföldet sehol sem látott, de ezzel még mindig nem intéződött el teljesen a sarkvidéki szárazföld problémája, noha valószínű, hogy az ugynevezett Crocker-föld csak a fantázia szüleménye és az északi sark vidékét nemcsak közvetlenül a pólusnál borítja tenger, ahol *Peary* 3000 m. mélységet tudott megállapítani, hanem távolabb sincs számbavehető szárazföld.

Az északi sarkvidék meghódításának történetét a sikerek és a tragédiák változatos szálaiból szötte össze a történelem játékos tollu muzsája, E történet után még nem tett pontot sem *Wilkins* bravurja, sem pedig az »Italia« borzalmas pusztulása. Ez a hódító háború nem érhet véget mindaddig, amíg a közlekedési eszközök fejlődése el nem éri azt a színvonalat, amely az embert alkalmassá teszi arra, hogy a sarkvidék megközelítésének tengernyi nehézségét könnyedén legyőzhesse. Amíg ez be nem következik, addig az északi sark megközelítése továbbra is kockázatos bravúr marad, amelyből haszna csak a tudománynak lehet, de gyakorlati értékesítéséről egyelőre nem lehet beszélni.

Csendőrtragédiák.

Irta: Dr. KEMÉNY GYULA altanácsnok orvos, a budapest 3. sz. honvéd- és közrendészeti kórház sebész főorvosai

Egyrészt a külföldön is elsőrangúnak elismert, itthon pedig nagy tekintélynek örvendő, mindenki által szeretett és nagyrabecsült csendőrségünk iránti rokonszenvem, másrészt pedig a sebészeti osztályomon általam kezelt szomorú csendőr esetek (pl. csak a pár hete nálam meghalt Szende János csendőr százados tragikus halála) adják kezembe a tollat, hogy néhány sorozatos cikkben olyan betegségekre hívjam fel a figyelmet, amelyek leginkább éppen a csendőrök közül szedik áldozataikat és amelyek sok esetben elháríthatók volnának akkor, ha csendőr bajtársaim szem előtt tartják az általam alább felsorolt irányelveket.

Se szeri se száma ugyanis az olyan súlyos következményeknek, amelyek csak azért következtek be, mert vagy a súlyos csendőrségi szolgálat sajátossága, vagy pedig az eldugott falvakban, tanyákon elhelyezett, magára hagyott örsök helyzete stb. nem engedte meg, hogy a megbetegedett egyén még idejében orvosi kezelés alá kerüljön. Ha ugyanis vasuttól, várostól, az orvostól valahol messze kint levő csendőrségi egyén olyan betegségbe esik, amely a legsürgősebb kórházi ápolást igényli, sok esetben már elkésve részesül szakszerű orvosi kezelésben.

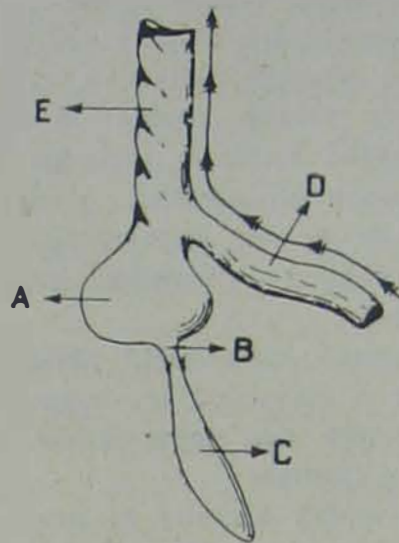
Mai cikkem keretében az annyi szerencsétlenséget okozó vakbélgyulladásról fogom a legszükségesebb tudnivalókat elmondani.

A társadalmi életben mindig vakbélről, illetve vakbélgyulladásról beszélünk, pedig a valóságban sohasem maga a vakbél (A), hanem annak csak a nyulványa, az u. n. féregnyulvány (B) — appendix — esik gyulladásba, innen van a vakbélob latin elnevezése is: appendicitis, de mert a vakbélgyulladás kifejezés nálunk a köztudatban megfelel az appendicitisnek, a továbbiakban itt is a bonctani viszonyokat nem fedő »vakbélgyulladás« kifejezés mellett maradunk.

A féregnyulvány a növényevő állatoknál elég hosszú és fontos emésztőszerv, míg az embernél, akár csak a bölcsesség fog, teljesen fölösleges csökevényes maradvány. A féregnyulvány (C) zsákutcaszerűen végződő 8—10 cm. hosszú, kisujj vastagságú bélrészlet, amelynek a bemeneti nyílása (B) vastag kötöttü nagyságú, ellenben a belseje a csuca felé egyre jobban kiöblösödik és így magának a féregnyulványnak az ürege tollszár, ceruza vastagságú is lehet. Mivel a bemeneti nyílás ennyire keskeny, ebből következik, hogy nevetséges attól félni, hogy a lenyelt cseresznye és szilva magja a féregnyulványba juthat és ott gyulladást okozna. Viszont sajátságos a közönség gondolkodása akkor, amikor ezzel szemben az egrest, a ribizlit, a szőlőt, a fügét minden aggodalom nélkül eszi meg, pedig ezek magja

már tényleg könnyen bejuthat és be is jut a féregnyulványba.

Számtalanszor halljuk még a művelt és magas állású emberektől is, hogy miért van újabban annyi vakbélgyulla-

- A - vakbél (caecum)
 B - féregnyulvány nyílása
 C - féregnyulvány
 D - vékonybél
 E - vastagbél
 —> —> —> a táplálék utiránya

I. ábra.

dás, hogy miért lett ez a betegség annyira divatos, hogy a régi öregek nem is hallottak róla stb. Nem így van a dolog. Mindig meg volt ez a baj, sok áldozatot szedett és szed még ma is, főleg az elhagyott, a kulturálan vidékek lakói közül. Csak más néven ismerték és ismerik néhol ma is az avatatlanok ezt a veszedelmes bajt. A köznépnél »vizibetegség« vagy »hasfelfuvódás« stb. a régi neve és ilyen cím alatt öli meg a betegeket. Az elnevezés némileg találó is, mert a hosszú ideig tartó vesebaj, szivbaj a végén valóban mint a hasi felfuvódással járó »vizibetegség« ismeretes. Azonban az ilyen vesebaj egyrészt sokkal ritkább betegség, másrészt meg csak hónapok, évek múlva hozhatja létre a »vizibetegség«-et.

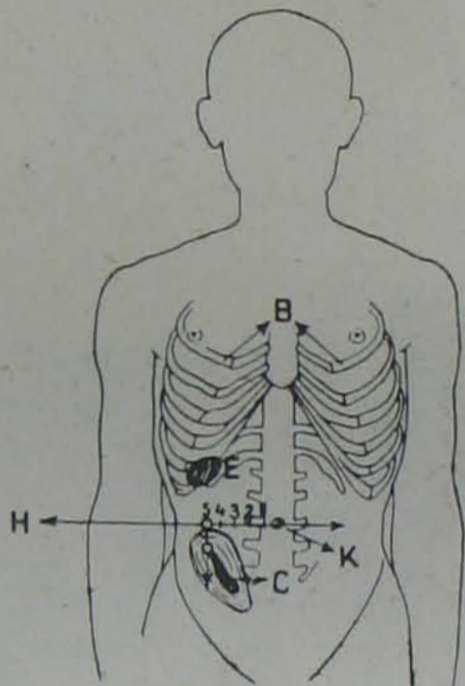
Egy emberöltővel ezelőtt még alig ismerték a vakbélgyulladást vagy ha ismerték is, nem merészték operálni. Az orvosok nem merték a hasat felvágni, hanem mint gyomorbelhurotot diétákkal, borogatásokkal és különféle gyógyszerekkel kezelték. Ha aztán ezek a tulajdonképeni vakbélgyulladások elgennyedtek, akkor a féregnyulványban képződött genny átfurta a féregnyulvány falát, befolyt a hasba, megfertőzte az egész hasüreget és létrehozta a majdnem mindig halálos kimenetelű gennyes hashártyagyulladást. Ennek a gennyes hashártyagyulladásnak egyik legsúlyosabb tünete éppen a nagy felpuffadt has. A szerencsétlen beteg óriási kínok közt 6—8 napig birkózott a bajjal s a végén meghalt »vizibetegség«-ben. Ma tudjuk, hogy ez a legtöbb esetben nem, más, mint gennyes vakbélfuródás okozta hashártyalob. Egyes szerencsétlen, igen súlyos fertőzések-ből kiinduló esetektől eltekintve, ma már igen ritka az ilyen »vizibetegség«, mert az orvostudomány, ha a beteg orvos elé kerül, igen könnyen felismeri és azonnal kezelésbe veszi, illetve sebészeti kezelésre küldi.

Lássuk ezek után, hogy: I. Hol van a vakbél. II. Mi okozza a vakbélgyulladást. III. Hogyan lehet a vakbélgyulladást felismerni. IV. Mi az eljárás vakbélgyulladás esetén.

I. Hol van a vakbél.

A vakbél, illetve annak féregnyulványa (C) a has jobb oldalán a köldöktől jobbra és kissé lefelé fekszik. Ha a köldökön keresztül vízszintes (haránt) vonalat húzunk (H)

és erre a vonalra a köldöktől kezdődően jobbra felé a betegnek a kezével öt haránt ujjszélességet lemérünk, akkor az itt kapott ponttól (5) 2 haránt ujjnyira egyenesen lefelé kezdődik a vakbél, illetve a féregnyulvány (C). Természe-

K - köldök
C - vakbél
E - epehólyag
H - vízszintes vonal
B - bordák

II. ábra.

tes dolog, hogy néha lehet valamivel feljebb, de lejjebb is. A fájdalmak központja azonban mindig ezen a gyermektenyérszerű területen van. Ha tehát férfinnél ezen a területen a később leírandó jellegzetes fájdalmak lépnek fel, akkor mindig, minden esetben csak vakbélgyulladásra kell gondolni és orvost kell hivatni vagy azonnal kórházba kell menni. A férfi hasa ugyanis ezen a területen szinte »üres hordó«-nak felel meg, ahol nincs semmiféle más veszedelmes és hirtelen bajt okozható szerv, mint csak a vakbél. Némileg másként van ez a nőknél, amire majd más alkalommal térünk ki.

Ha vaskos, lobos a féregnyulvány, akkor azt sovány, vékony hasfalú egyéneknek a tapasztalt orvos esetleg ki is tudja tapintani. Rendes körülmények közt azonban a vakbél ki nem tapintható. Gyakran előfordul, hogy a beteg a vakbélgyulladását meg is akarja röntgeneztetni. *Vegyük azonban tudomásul, hogy vakbélgyulladás röntgennel megállapítani nem lehet.* Legfeljebb arról lehetne szó, hogy vékony hasfalak mellett, sovány embereknél régi, nagy bélsárkövet vagy régi eltokolt, körülírt tályogot stb. meg tudunk látni.

II. Mi okozza a vakbélgyulladást.

A vakbélgyulladás előidézésében számtalan körülmény játszik közre, így pl.: a) *Időjárás.* A tavaszi és őszi esős átmeneti időkben történő gyakori meghűlések, az influenza és egyéb járványok alkalmával szinte megtelnek a sebészeti osztályok vakbélbetegekkel. b) *Hétfői vakbélgyulladások.* Különösen ismertek ezek azért, mert az ünnepi, vasárnapi kicsapongások, gyomorrontások, tulhajtott, elfajult goromba sportok (a hasra történő rugások, ütések és esések) a tulhajtott motorbicikli rázások, meghűlések stb. lesznek a betegség kiváltói. Különösen áll ez a már lappangó, addig alig észrevett vakbélgyulladásokra, amelyek a fenti okok miatt egyszerre hevénnyé válhatnak. c) *Mandulagyulladás.* Ez is gyakori oka a vakbélgyulladásnak. Különösen a régen fennálló, gyakran ismétlődő mandulalob. A féregnyulvány bonctani szerkezete ugyanis majdnem teljesen egyezik a mandulák bonctani szerkezetével. Meghűlésnél, szájfertőzéseknél stb. a mandulák úgy működnek, mint valami

szűrőkészülék: felfogják, magukba szedik, lekötik, összegyűjtik a bacillusokat, amelyek aztán ott összegyülekezve gyulladásokat, mandulagennyesedéseket (tonsillitis, angina) okozhatnak. Mivel pedig mandulagyulladásra igen sok ember esik át, ebből következik, hogy a vakbélgyulladásnak is igen gyakran kell az ember életében szerepelnie. És ez valóban is így van. A mandulagyulladás alatt vagy később utána a legtöbbször tényleg fel is lép a vakbéllob is. Mindennapi eset pl., hogy ha az örökké gyulladásos, gyakran gennyedő mandulát kivesszük, akkor egy csapásra megszűnnek az örökös tompa hasi fájdalmak is. Különösen gyermekekre áll ez, akiknek rossz az étvágyuk, rossz a színük, lesóványodnak, ingerlékenyek, idegesek, ok nélküli apró rendetlen lázokban és főleg az evés alatt fellépő mély, tompa, enyhe hasfájdalmakban szenvednek. Ezeknél a legtöbbször régi vakbélgyulladást lehet megállapítani, amelyet az ugyancsak régi mandulagyulladás okozott. Ezek után szinte azt mondhatjuk, hogy a vakbélgyulladás mintegy a féregnyulvány anginája, tonsillitise.

Mint az 1. ábrán is látjuk, a féregnyulvány azért hajlamos a gyulladásra, mert: a) Vak tasak, amelyből az oda bejutott bélsár visszafelé, mintegy fölfelé igen nehezen tud kijutni. b) A bemeneti nyílása c) igen kicsi, amely nyílás aztán gyulladás alkalmával a megvastagodott szövet miatt mintegy bedagad, elzáródik.

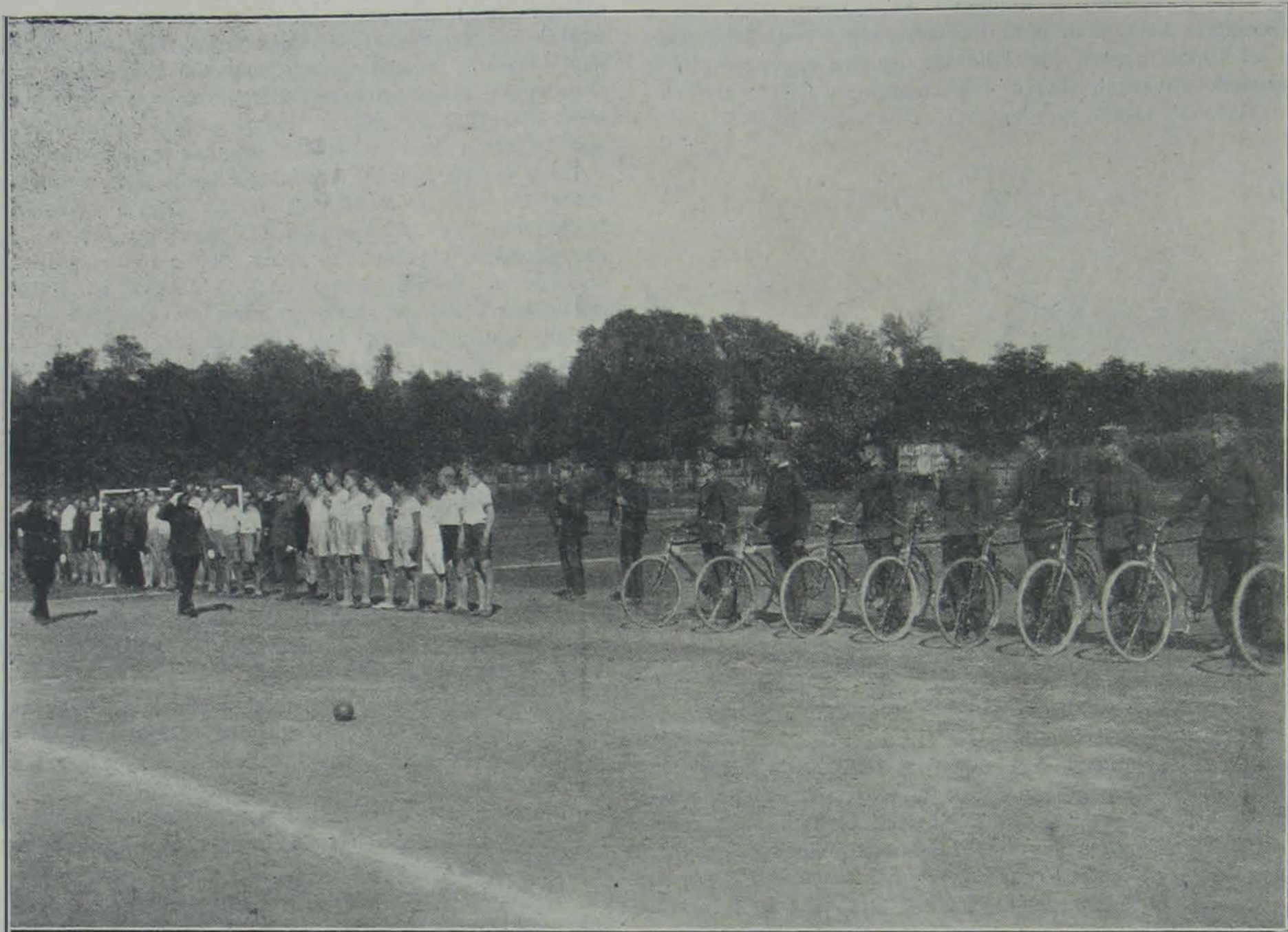
c) Ugyanolyan szűrőtest, mint a mandula és így a vakbél is mintegy összegyűjti, magára tapasztja a kártékony bacillusokat és ezáltal az emberi test védelmében ő maga mintegy megsebesülve megbetegszik.

Lássuk már most a fenti ismeretek szem előtt tartásával, hogy hogyan indul meg és hogyan folyik le a rendes vakbélgyulladás.

Meghűlés, gyomorrontás, bélhurut, kólikák, stb. alkalmával a bél erős mozgása sok bélsárt szoríthat bele abba a vak tasakba. Ezen beszorult bélsár a legtöbb esetben hosszabb-rövidebb idő múlva újra elhagyja a féregnyulványt és így nem lesz semmi baj. Nagyon sok esetben azonban ez valami oknál fogva nem történhet meg és így bélsárpangás következik be. A bélsár tovább rothad, az amugy is jelenlévő óriási mennyiségű bacillusok még jobban megsaporodnak és a bél falán egyelőre csak enyhe gyulladást idéznek elő, amire a szűk kimeneti nyílás (C) bedagad és a bélsár most már végleg be van zárva. Ez az enyhe lefolyású gyulladás az úgynevezett első *vakbél-irritáció.*

Ha a folyamat nem áll meg, a zárt üregben még jobban fokozódik a gyulladás, a vakbél kólikaszerű összehúzódásokat végez, hogy a beszorult bélsarat valahogyan mégis kiszorítsa magából. Ez a bélmozgás heves fájdalmakkal, émelygéssel, hányingerekkel, esetleg hőemelkedéssel, stb. jár. Ez a kólika az a híres első *vakbélroham.* Ahányszor a fenti kólika ismétlődik, annyiszor jelentkezik tehát a vakbélroham is. Epekőrohamnál is az epehólyag a benne lévő epekőveket ugyanígy mintegy ki akarja magából nyomni, e célból összehúzódik és rászorul a kemény kövekre, amelyek természetesen ezért erős fájdalmakat okoznak. Így jön létre az irgalmatlan fájásokkal járó epekőroham. A vakbélroham alatti összehúzódások a bélsarat természetesen összepréselik, ezen összepréselt tartalom beszárad, kemény lesz és így keletkezik a bélsárkö, amely majdnem minden egyes kioperált vakbélben meg is található. Szinte azt mondhatjuk, hogy bélsárkö nélkül nincs is vakbélgyulladás.

A roham néha szerencsésen elmúlik, hogy aztán a legközelebbi alkalommal valamilyen okból (esés, rugás, ütés a hasra, vivás, lovaglás, ugrálás, gyomorrontás és bélhurut, motorbiciklirázás, stb. okozta kólika) újra fellépjen a következő roham, amelyiknek bármelyike a temetőbe viheti a beteget.

Képek a székesfehérvári országos csendőr sportversenyekről: Schill Ferenc tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője, fogadásakor Lózsa Jenő ezredes, kerületi parancsnok kíséretében elhalad a versenyzők sora előtt.

Vannak olyan betegek is, akik egyenesen kérkednek azzal, hogy mennyi rohamot állottak ki. Ezáltal önmagukat és hiszékeny embertársaikat félrevezetik és azoknak súlyos szerencsétlenséget okozhatnak. Ezek a vakbélrohamokkal dicsekvők egyenesen megmetyelvezői, veszedelmei lesznek az embertársaiknak. Az ilyen hiszékeny beteg rendesen elkésve kerül a szakorvos kezébe, amiért a hozzátartozók, az árvák természetesen az orvost fogják okozni. Egyenesen átka azonban az emberiségnek, ha esetleg olyan orvos is akadna, aki az általa egyelőre szerencsésen kiállott saját vakbélrohamával kérkedik, mert az ő szavát már szentirásként veszi a beteg.

A vakbélgyulladás további lefolyása a következő: Súlyos esetekben már a legelső, máskor azonban a harmadik, negyedik, esetleg mondjuk a huszonegyedik rohamnál a féregnyulvány belső falán, a nyálkahártyán apró fekélyek támadnak, amely fekélyekben, akár csak a mandulában, genyecsapok képződnek és ezen genyecsapokból több helyen genyes gyulladások indulnak ki, amelyek külön-külön, avagy egymással összefolyva elpusztítják a féregnyulvány falát, majd lassan átmarják, át is furják azt és a geny, vele együtt a bélsár is befolyik a szabad hasüregbe. Ekkor előttünk van a *vakbél átforodás (perforatio)*, amely három napon belül genyes hashártyagyulladásba megy át, az ötödik-nyolcadik napon pedig megöli a többnyire fiatal emberi testet. Teljesen így folyt le az eset a közelmúltban elkésve hozzám került, 24 órai átforodás után operált és a nyolcadik napon meghalt fiatal csendőrtisztánál, Szende János századosnál.

Az esetek nagy része szerencsére nem ilyen tragikusan végződik. Ha ugyanis a fertőzés nem nagyon súlyos és ha a beteg szervezete is elég erős, akkor a genyes vakbelet a szervezet még jóval az áttörés előtt eltokolja, elsáncolja és így képződik a *vakbél-tályog*, amelyet szigorú kezelés után (abszolút ágynyugalom, tulszigorú diéta, jeges borogatás) a sebész egyszerűen megnyit. A geny kiürül, a hasseb hosszú idő alatt, néha hónapokig tartó fekvés után begyógyul, de a tályog helyén majdnem minden esetben hasfali sérv is támadhat, amelyet a gyógyulás után csak hónapok múlva lehet megoperálni, amikor egyúttal a vakbelet is ki kell venni. A beteg tehát a legszerencsésebb esetben is genyes vakbélgyulladás esetében hónapokig nyomja az ágyat, ha a beteg teljesen munkaképes akar maradni, akkor újabb hasiműtétnek kell magát alávetnie még az esetben is, ha a vakbelet az első műtétnél eltávolítottuk.

Idősebb egyéneknél, hivatalba járóknál, továbbá, akik testi munkával, sporttal nem foglalkoznak, ott a második hasi műtét el is maradhat, itt a sérv okozta kellemetlenségeket egyszerűen sérvkötő használatával pótoljuk. A testi munkával foglalkozó, sportoló, továbbá a fiatal egyéneknél azonban a sérv keletkezését csak műtétileg lehet megakadályozni.

III. Hogyan lehet a vakbélgyulladást felismerni.

Nincsen olyan betegség, amelynek tünetei úgy sorakoznának fel, ahogy azok a könyvben is vannak írva. Mivel két egyforma vakbélgyulladás sincs, ezért sohasem szabad a saját betegségünket, annak gyógyulási formáját és idő-

Képek a székesfehérvári országos csendőr sportversenyekről: Tisztek versenye kapáslövésben.

tartamát mások hasonló betegségével összehasonlítani.

Az előzőekben láttuk, hogy a vakbélgyulladás az úgynevezett *vakbélirritációval* kezdődik. Ennek az általános tünetei a következők: fehéres nyelv, étvágytalanság, émelygések, gyomorgörcshöz hasonló apró szuró, rövid ideig tartó, aránylag gyenge fájdalmak, amelyek rendszeren a gyomorgödörben vagy a köldök alatt kezdődnek és onnan vonulnak át több óra múlva a jobb hasfélre, a vakbél tájra. Kezdődhetnek azonban a fájdalmak egyenesen magán a vakbél táján is.

Ha azonban az irritáció egyre erősebb és erősebb lesz, vagy pedig újra és újra ismétlődik, akkor bekövetkezik a néha hihetetlenül fájdalmas *vakbélroham*. Ennek a tünetei nagyjában a következők lesznek:

a) Bevont fehér nyelv, állandó émelygés és erős hányás nélküli hányingerek, a beteg rendszerint szeretne, de nem tud hányni, legfeljebb nagy mennyiségű epés nyál jelenik meg a szájbán.

b) Bélgörcsnek megfelelő, rohamokban jelentkező csavaró érzésű igen erős kólika a vakbél tájon.

c) Láz alig van. Ellenben fontos, hogy kicsi láz (37.5—37.8) mellett is a pulzus legtöbbször szapora: 90—110.

d) A has jobb oldala feszes, kemény és nyomásra, tapogatásra igen fáj, míg a has baloldalán ugyanakkor nagyon kicsi vagy alig van nyomási érzékenység.

Ha ez az első vakbélroham sokáig tart, avagy többször ismétlődik (az esetek 40%-a szokott ismétlődni), akkor, mint előzőleg mondtam, az *átfuródás (perforatio)* veszélye

fenyeget. Ennek a közelgő súlyos állapotnak jellemző tünetei a következők: Erős hányás nélküli hányingerek, amikor sok sárgás epés nyál jelentkezik a szájbán, nagyfokú szomjúságérzet; erős kólikaszerű görcsök, nagyfokú elesettség és halványság, beesett szemek. A has jobboldala annyira fáj, hogy alig lehet hozzá érni, a baloldal szintén fájdalmas, de egyelőre még valamivel kisebb fokban. Láz legtöbbször alig van vagy ha van is, rendszeren alig több 38 foknál, ellenben rendszeren figyelmeztet a közelgő veszedelemre a szapora pulzus, 110—120. Ha rázóhideg és 40 fok körüli hőmérséklet jelentkezik, az mindig minden esetben genyesedő folyamatnak a biztos jele. De soha sem szabad abban bizni, hogy a betegnek nincsen láza, mert ez könnyen becsaphat bennünket. Inkább a mindig biztosabb tájékozást nyújtó pulzust figyeljük meg. Lehet a vakbélroham olyan súlyos, hogy már az első órákban átfuródik. Rendes körülmények között azonban csak 48 órán tul szokott ez megtörténni.

Ha még az operáció előtt megtörtént az átfuródás, akkor ennek a folytatása a már említett és rendszeren halálos kimenetelű *genyes hashártyagyulladás* lesz. Ezen súlyos állapotnak a tünetei a következők: az egész has kemény, feszesen fel van fúvódva (u. n. »vizibetegség«), a fájdalmak szinte elviselhetetlenek és az egész has jobb és balfelére egyformán kiterjednek, a pulzus szapora (120—130), az arc nedves, hosszúra megnyult; sápadt, az orr erősen kiáll, a szemek karikásak és mélyen bent fekszenek, fénytelenek. A beteg nyugtalanul tekintget ide-oda, az arcára kiül a halálfélelem, miközben egyre az iránt kérdezősködik,

Képek a székesfehérvári országos csendőr sportversenyekről: A legénységi 200 méteres gyorsuszás startja.

hogyan nem lesz-e valami baj. Aki ilyen arcot csak egyszer is látott, többet sohasem tudja elfelejteni.

Ha valaki azonban olyan szerencsés, hogy a vakbélrohambot minden perforatio és hashártyagyulladás nélkül kiállja és a vakbélgyulladás meg is gyógyul, akkor is ezen gyógyulás után összenövések, hegesedések maradnak vissza, amelyek miatt a vakbélkörüli szövetek megrövidülnek és ezért feszesekké lesznek. Ezek a megrövidült feszes szövetek a testi munkáknál, sportolásoknál, bélhurutoknál stb. rongálódnak, húzódnak és a vakbél tájék felett mély, tompa fájdalmakat okoznak. A beteg mintegy állandóan érzi, hogy van hasa. Ez a betegség, ezek a tünetek férfiaknál majdnem biztosan azt jelzik, hogy abban a hasban állandó lappangó vakbélgyulladás van jelen. Az ilyen beteg minden pillanatban készen lehet arra, hogy régi vakbélgyulladása valami okból (sportok, nehéz testi munka, bélhurut, kólikák, stb.) hevennyé válik és így, ha pl.: csak pár napra is utra kel, veszélynek teszi ki magát. Ezért gondolkodás nélkül meg kell az ilyen régi vakbélgyulladást operáltatni, annál is inkább, mert ilyenkor a műtét úgy a beteg, mint az orvos szempontjából sokkal könnyebb.

A régi lappangó (krónikus) vakbélgyulladás főleg gyermekeknél és idősebb egyéneknél szokott előfordulni. Itt emlitem meg, hogy az epehólyag ugyancsak a jobboldalon, kb. fél arasznyira van a vakbél felett. Az epekőroham, akár csak a vakbélroham, szintén igen kínzó fájdalommal jár. Az epekő betegnél azonban nem sürgős a műtét, sőt esetleg évekig is várhatunk vele. Ezzel szemben vakbélgyulladásnál meg éppen ellenkezőleg minden várakozás élet-

veszélyes lehet. Ebből következik, hogy kérdéses esetben életfontosságú annak a felismerése, hogy mi is van tehát a betegnél: Vakbélroham vagy epekőroham. Ennek a kérdésnek az eldöntésére, addig is, amíg orvos érkezik, ajánlok egy mindig biztos és igen egyszerű eljárást. Az epekőrohamos betegnél a fájdalmak csak meleg, sőt egyenesen forró borogatásokra (meleg só, meleg fedő, melegített liszt) szűnnek meg, míg hidegre még nagyobb fájdalmak lépnek fel. A vakbélroham kínjai viszont csakis és kizárólag a hidegre, a jéghideg borogatásokra enyhülnek, míg a meleg borogatást a beteg egyenesen képtelen lesz a fokozódó fájdalmak miatt elviselni. Tehát ha a betegnek a meleg borogatás tesz jót, akkor epehólyag baja van, ellenben vakbélgyulladása nem lehet, mert mint láttuk, a vakbélgyulladásos has a meleget nem tűri, az ilyen has hideget, csakis hideget kíván.

IV. Mi az eljárás vakbélgyulladás esetében.

Mivel, mint mondtuk, a vakbélgyulladás a kultúrközpontoktól távoleső csendőrség tagjai közül meglehetősen sok áldozatot szed, azért, barátaim, a saját és családjuk érdekében lelkiismeretesen szíveljék meg az alábbi teendőket:

1. *Vakbélirritáció* esetében, amelynek tüneteit az előzőekben már láttuk, a legelső legyen azonnal lefeküdni. Nyugodt, hanyattfekvő helyzetben, felhúzott térdek mellett, ha csak lehet jegesvizet, de minden esetre legalább óránként váltott hidegvizes borogatásokat kell rakni a has jobb oldalára. Enni vagy semmit — ez a legjobb — vagy csak teát, kávét, üres levest szabad. Ezeket is azonban csak

Képek a székesfehérvári országos csendőr sportversenyekről: A 100 méteres legénységi járőrfelszereléses síkfutás startja.

kanalanként úgy, hogy egy csésze tea, kávé 2—3 óra alatt fogyhat el. Dohányozni szabad, ellenben vizet, bort stb. inni az első napon nem. Természetesen a legelső dolog orvost hivatni vagy az irritáció elmúltával rögtön kórházba menni.

2. *Vakbélroham* alkalmával ugyanazt kell tenni, mint az irritációnál, csak hogy itt a szigorú diéta és az ágynyugalom, a borogatások nem egy napig, hanem több napon át tartanak, miközben okvetlen orvost kell hivatni még a legelső napon, avagy azonnal kórházba menni. Minden várakozás akár az orvossal, akár a kórházba való menettel a legnagyobb veszélyt jelenti, mert nem csak a szállítás lesz veszedelmes, hanem az operációval is el-
késztünk.

3. A vakbélgyulladás egyik legnagyobb veszedelme a *hashajtás*, bármilyen formában is történjék az. A hashajtó ugyanis még nagyobb bélmozgást, illetve kólikát okoz és így a vakbélirritációból vakbélroham lesz. Ha pedig roham alkalmával veszünk be hashajtót, akkor még súlyosbítjuk a meglévő rohamot és siettetjük a vakbélátfuródást, a perforációt. A meggondolatlanul bevett hashajtó (beöntés) már igen sok embert kergetett a másvilágra.

4. *Fájdalomcsillapítás*. Egy másik nagy veszedelme a vakbélgyulladásnak a fájdalom megszüntetése céljából való ópiumcseppek bevétele vagy a morphiumpinjekció adása. Ezek a gyógyszerek ugyanis a vakbélgyulladás legsúlyosabb tüneteit egy időre eltüntetik, a beteg állapotát meghamisítják és így fájdalom nélkül készítik elő a halálos veszedelmet, az átfuródást. Nem ritka eset, hogy még a teljesen elesett,

sápadt, beesettszemű, a magával szinte tehetetlen hashártyagyulladásos beteg is bizakodó örömmel hangoztatja az oda-siető orvosnak, hogy már sokkal jobban érzi magát, nincs semmi baja, nem fáj semmije és láza is alig van. Nem fáj, mert az ópium és a morphiumpinjekció a fájdalmakat eltüntették. Tehát, ha valaki a már leírt tüneteket tapasztalná magán, a fájdalmak megszüntetése céljából sohase vegyen be ópiumot, morphiumpinjekciót vagy egyéb fájdalomcsillapítót addig, amíg előzetesen orvossal meg nem vizsgálta magát. A kínzó fájdalmak ellen a legjobb a fent említett abszolút ágynyugalom és a gyakran váltandó jeges-hideg borogatások rakása a hasra és megnyugtató fejtámasztás a fejre. A vakbélgyulladás olyan alattomos, olyan sokféle formában jelentkező betegség, hogy a gyomorrontásnál, a gyomor és bélhurutnál, hasi kólikáknál mi orvosok is csak igen alapos és beható vizsgálat után merünk hashajtót, beöntést, illetve ópiumot, morphiumpinjekciót, stb. adni.

5. A vakbélgyulladásra gyanús beteget rögtön, kése-delem nélkül kórházban kell elhelyezni. Azért rögtön, mert a már kifejlődött és óráról-órára súlyosbodó vakbéllobos betegre a kocsin való szállítás, rázás miatt, akár csak a haslövésnél, igen veszedelmes. Vakbélgyanusos beteg tehát egyetlen fölösleges percig sem maradhat a lakásán, az őrön, avagy a gyengélkedő szobában az esetben, ha nincs ott helyben kórházi sebészeti osztály. Ujra és újra ismétlem tehát örökös és mindig a legszigorubb szabály legyen, hogy az ilyen beteg a betegsége lefolyását, a következményeket, az esetleges operációt *ne a megbetegedése helyén, hanem csakis és kizárólag olyan kórházban várja be, ahol*

sebészeti osztály is van. Különösen és százszorosán áll ez a szabály azokra, akiket faluról, tanyákról, tehát messziről kell beszállítani. Az is igen gyakori eset, hogy egyesek csakis Budapesten akarják magukat operáltatni. Az ilyen betegnek rögtön indulnia kell, ha nem is egyenesen a kórházba, de legalább azért, hogy itt helyben legyen, hogy szükség esetén egy-két órán belül operációra kerülhessen.

6. Mit tegyen azonban az olyan beteg, aki pl. minden kulturközponttól távol vakbélgyulladásba esett, talán orvost sem tudott hivatni és kórházba sem mehetett, ellenben a vakbélgyulladása a már említett tanácsok betartásával (ágynyugalom, koplalás, szigorú diéta, hideg borogatások) így is szerencsésen pár napon belül lezajlott. Az ilyen beteg továbbra is okvetlen maradjon az ágyban, az első héten csak lassan fokozódó mennyiségű folyékony étellel (kávé, tea, leves, kakaó, lágytojás, kenyér nélkül) táplálkozzék, a hasra továbbra is, most már azonban csak 2—3 óránként kell hideg borogatásokat rakni mindaddig, amíg a legkisebb láz is van. Mivel az ilyen szerencsésen lezajlott roham után, hacsak újabb roham nem lép fel, nyolc héten belül úgy sem szabad operálni, ezért a beteg a műtét miatt ne nyugtalankodjon és emiatt ne tegye ki magát esetleg újabb rohamot okozó veszélyes kórházi szállításnak, illetve utazásnak, hanem inkább az orvost hozassa ki magához, akinek az időnkinti felügyelete mellett a veszély elmúltáig nyugodtan maradhat a lakásán.

*

Ha ezeket a tanácsokat az örsökön szolgálatot teljesítő csendőr bajtársaim betartják és alantasaikkal is betartatják, ha azoknak ebben segítségére lesznek, akkor bizonyosan ritkábban fognak megisméltödni az ezen okból keletkező s úgy a hazára, mint az egyénre és a családra egyaránt szomorú csendőrtragédiák.

Portyázás.

Amire a betű nem képes. Nobile visszatért. Rövid pihenés után Rómából Milánóba utazott, hogy megvigasztalja azok hozzátartozóit, kiket az »Italia« elszakadt léggömbje tovább sodort. Ez alkalommal egyik magyar újságíró előtt kijelentette Nobile, hogy ki fogja adni emlékiratait. Ugyancsak ez alkalommal közölte az egyik lap Nobile tábornok arcképét is. Az írógépem mellett fekszik ez az arckép és most, amikor ezt az arcot vizsgálom, arra gondolok, hogy ha hatszáz oldalon fogom majd olvasni az emlékiratait, akkor sem fog annyit ennek az embernek testi és lelki szenvedéseiből megtudni, mint amennyit nekem a képmása beszél. Csak ez az arc tud engem igazán oda vezetni az uszó jégtáblához, a vörös sátorhoz, a »Citta di Milánó« jedézetére, az emlékiratok soha. A betűk alkalmasak lesznek arra, hogy megismertessenek, hányadik szélességi, hányadik hosszúsági fok alatt történt a katasztrófa, de ha azt akarom tudni, hogy micsoda gyötrelmeken mehetett át Nobile, akkor félre teszem az emlékiratokat és előveszem az arcképét. Amit nekem ezek a fáradt, messzibenező, kialudt fényű szemek mondanak, azt én sem hatszáz, sem hatezer oldalas emlékiratban nem fogom tudni megtalálni.

*

Hirnév. Az amszterdami olimpiai versenyeken minden nemzet igyekezett ebben vagy abban a számban brillirozni, ebben vagy abban a versenyágban a győzelem pálmáját magához ragadni s így hírnévre szert tenni. A mi megcsonkított nemzetünk is előkelő helyre verekedte fel magát a győztesek rangsorában,

annál hátrább szorultak azonban szomszédaink. Különösen a keleti szomszéd, amelyiknek a nevét egyetlen pont sem képviselő az eredmények sorában. Ami azonban nem sikerült, a sportban, sikerült egy másik téren, Erről a beszámolóát átengedem egy román újságnak, a Őurentulnak, mely többek között az alábbiakat írja: »A világ népeinek legutóbb két versenyen volt alkalmuk érdemeiket és tehetségüket bizonyítani, nevezetesen a kölni sajtókiállításon és az amszterdami olimpiáson. Ahogyan a sajtókiállításon magunkat képviseltük, az egyike azoknak a nagy bűnöknek, amelyekkel néhány ostoba vezető neveltségessé tette és megölte európai tekintélyünket. A négy éven keresztül az olimpiai alapra bejolyt milliók nyomtalanul eltűntek, az utolsó pillanatban magánosoktól összeszedett pénzen sikerült egy vivócsoporthoz és néhány atlétát kiküldeni. A román olimpikonok becsapták szállásadójukat, botrányt rendeztek Amszterdam utcáin és az amszterdami román követség kénytelen kijizetni a hátrahagyott számláikat.« Eddig a cikk. Hozzátenni valónk nekünk sincs.

Figyelő.

CSENDŐR LEKSZIKON.

141. **Kérdés.** *A sértett marhakereskedő havibérrel állandóan alkalmazott segédjét bevásárlással bizza meg. A segéd teljesíti a megbízást, ám a rábizott pénz elszámolásakor a bevásárolt barmok árát nagyobbnak mondja a valóban kiadott összegnél. A gazdája pénzéből így birtokában maradt összeget magának megtartja. Mily bűncselekményt követett el a segéd?*

Válasz. A sértett meghatalmazta a tettest, hogy a saját nevében, de az ő részére jogügyleteket kössön. A tettes az így létrejött jogviszonyt, megbízást arra használta fel, hogy megbízóját megkárosítsa. Ez a megkárosítás fondorlattal történt, mert a megbízottnak az a magatartása, hogy az elszámoláskor nagyobbnak állította az egyes jogügyletek megkötésekor kiadott pénzösszeget, fondorlat. Minthogy ez a fondorlat abból a célból történt, hogy a tettes jogtalan vagyoni haszonhoz jusson s a sértett megkárosodjék, a tettesnek a kérdésben leírt cselekménye csalás, még pedig tekintet nélkül az okozott kár összegére, büntett, mert a tettes a csalást, mint meghatalmazott, megbízása körében követte el (Btk. 381. §-ának 2. pontja). Ez a bűncselekmény hivatalból üldözendő, minthogy a Btk. 389. §-ának esete nem forog fenn. A szolgálati viszonynak itt egyébként azért sincs jogi jelentősége, mert az a jogviszony, amelynek keretében a csalás történt, a szolgálati viszonynak nem alkateleme, azzal jogi összefüggésben nincsen.

142. **Kérdés.** *A tettes a sértettől ellop egy ezüst zsebórát. A bűncselekmény nem derül ki. Több év múltán, amikor a bűnös cselekmény üldözése elévülés miatt ki van zárva, a sértett meglátja a tettesnél az ellopott órát s tolvajnak nevezi a tettest. A tettes jól tudva, hogy terhére a lopás bűnvádi uton már meg nem állapítható, becsületsértés miatt jelenti a sértettet. Fennforog-e a sértett terhére a becsületsértés?*

Válasz. A tettes előterjesztette szabályszerű magánindítvány alapján a sértett ellen megindul a bűnvádi eljárás becsületsértés vétsége miatt. Minthogy a használt kifejezés nyilvánvalóan becsületsértés, bűnösségét meg is fogja a bíróság állapítani, kivéve azt az esetet, ha a sértett az ellene indított eljárás során valóság bizonyítása végett indítványt tesz, ennek a bíróság helyt ad s a bizonyítás sikerül. A valóság bizonyítását a kérdésben leírt esetben azon az

☛ Képek a székesfehérvári országos csendőr sportversenyekről: A díjak.

alapon lehet kérni, hogy a sértő kifejezés használata közérdeknek vagy jogos magánérdeknek előmozdítása, megóvása vagy védelme céljából történt. A bíróság az indítvány megtételekor abból indul ki, mily vonatkozásban van a kifejezés használata a közérdekkel? Ha a tolvaj közéleti tevékenységet fejt ki, nem közömbös a közérdekre, hogy valaki őt leleplezze és erkölcsi méltatlanságát szemére vesse. Ily esetben tehát a valóság bizonyítása közérdek megóvása címén siker reményében lehet indítványozni. Jogos magánérdek védelme címén ugyancsak remény van a valóság bizonyításának sikeres indítványozására, ha az indítványt tevő a tolvaj által megsértett tulajdonjoga védelmében használta a sértő kifejezést.

Törvényünk szelleme szerint, ha pusztán sértés okából történik a becsületbevágó vagy rágalmozó kifejezés használata, a valóság bizonyításának csak legfeljebb akkor lehet helye, ha a magánindítványt tevő is kívánja, nemcsak a vádlott. Ezért nem lehet például egy büntetett előéletű embernek szemére vetni bűnös cselekményeit pusztán azért, hogy őt megsértsék.

Ha a valóság bizonyítása eredménnyel jár, a bíróság a vádlottat felmenti.

143. **Kérdés.** Valaki öngyilkos szándékkal felakasztja magát egy fára az országut mentén. Két arra haladó egyén le akarja vágni az öngyilkost a fáról, de ekkor egy harmadik személy érkezik a helyszínre. Ez annak kijelentése mellett, hogy az öngyilkos a jalurossza, züllött csavargó, nem kár érte, hagyják őt veszni, távortartja a két másikat az öngyilkos megmentésétől. Ennek következtében a felakasztott ember meg is hal. Mindhárman azután elhagyják az

öngyilkosság helyét. Követelt-e el hüncselekményt a három egyén?

Válasz. Az 1876: XIV. t. c. (a közegészségügy rendezéséről) 39. §-a a következőket mondja:

Rögtöni balesetek, valamint gyanítható tetszhalál alkalmával a segélynyújtás mindenkinek, aki ehhez tettel vagy tanáccsal járulni képes, kötelességében áll.

A törvény 7. §-a pedig azt mondja ki, hogy a törvény rendelkezéseinek áthágói, ha cselekményük nem ütközik a törvény alapján kibocsátott miniszteri vagy szabályrendeletbe fogságra átváltoztatható birsággal büntetendők közigazgatási uton, feltéve, hogy cselekményük nem minősül egyébként büntetetté vagy vétségé.

Már most az a kérdés, hogy az öngyilkosság e törvényes rendelkezés alá vonható-e?

Bár nyilvánvaló, hogy elsősorban a törvényhozó a baleset fogalma alá vonható szerencsétlenségekre és arra gondolt, hogy valakit eszméletlen állapotban találnak, szabály, az is, hogy büntető jellegű törvényes intézkedést kiterjesztőleg magyarázni nem lehet, azt kell mondanunk, hogy a segítségnyújtásnak az idézett törvény szerint megállapított kötelessége öngyilkos kísérlet esetén is fennáll.

Ennek az álláspontnak helyessége mellett szól a közfelfogás, amely az öngyilkosságot emberi szerencsétlenségnek tekinti, az öngyilkost pedig olyannak, aki józan ítélőképességét elvesztve választja önként a halált. Ugyancsak a közfelfogás szerint az öngyilkost veszni engedni nem szabad, hanem a lehetőség szerint meg kell menteni. Nyilvánvaló az is, hogy ha egy kétségtelenül örült egyén

144. **Kérdés.** *A tettes az utcán haladó söröskovsíról lelop egy üveg sört, letöri az üveg nyakát s a sört kiissza, az üres üveget ezután a kocsiá visszatesszi. Mily büncselekmény ez?*

Válasz. Minthogy a sör élvezeti cikk s az elloptott mennyiség nem ér többet 10 pengőnél, a cselekmény a Bn. 51. §-ába ütköző, tulajdon ellen való kihágás. Magánindítványra üldözendő.

A cselekmény azért nem esik a Btk. 336. §-ának 3. pontja alá, tehát azért nem betöréses lopás, mert a lezárt sörözüveg nem tekinthető a tárgyhoz való hozzáférhetést akadályozó zárnak vagy megőrzésre szolgáló a Btk. 336. §-a 3. pontjának megfelelő készüléknek. A sörözüveg felnyitása nagyobb erő kifejtése nélkül teszi lehetővé az idegen ingó dolog birtokbavételét, anélkül, hogy törést vagy rongálást okozna. Hogy a kérdésben foglalt esetben a tartályt a tettes mégis feltörte, tekintve a tartály csekély értékét s azt, hogy ez a feltörés nem betöréses lopás megvalósítására irányuló szándék jele, mert a tettes a sörhöz törés nélkül is hozzájuthatott, nem minősíti a cselekményt betöréses lopássá.

követ el öngyilkosságot, ez lényegében nem is más, mint szerencsétlenség, baleset.

Ily körülmények közt tehát a három egyént a közegészségügyi törvény áthágásának gyanúja terheli, miért is őket az elsőfoku rendőri hatósághoz fel kell jelenteni.

145. **Kérdés.** *Mezőrendőri kihágáson tettenért egyént a mezőőr megzálogol s őrizetbe veszi a tettes ruháját. A mezőőr később egy szénaboglya mellett lepihenve elalszik. Ezt az alkalmat a tettes kilesi s a zálogba vett ruhát visszaveszi. Mit követelt el e tettes?*

Válasz. Aki olyan dolgot, amely bár tulajdona, de arra másnak van zálogjoga, a zálogbirtokostól elvesz a zálogbirtokos beleegyezése nélkül, a Btk. 368. §-ába ütköző jogtalan elsajátítás vétségét követi el.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Szemelvények a nyomozás köréből.

Irta : **CZEGLÉDY JENŐ** százados.

A csendőr egyik legfőbb törekvése az legyen, hogy önmagát a nyomozó szolgálatban minél alaposabban kiképezze. Az ország közbiztonsága, az állampolgárok nyugalma elsősorban megköveteli a csendőrtől, hogy a törvénybe ütköző cselekmények elkövetőit kinyomozza s az igazságszolgáltatás kezére juttassa. Az a csendőr, aki e feladatának bármilyen okból nem képes megfelelni, az nem áll hivatása magaslatán s így nem felel meg a vele szemben támasztott követelményeknek.

A nyomozó szolgálat egyike a legsajátosabb szolgálati ténykedéseknek. Míg minden egyéb szolgálati ágban egy törekvő, önmagát szorgalmasan képző csendőr rövidebb-hosszabb idő alatt teljes jártasságra tehet szert, addig a nyomozó szolgálatban való kiképzés minden csendőrtől a veleszületett ügyességén, rátermettségen kivül állandó, szakadatlan önképzést, komoly nyomozati ügyekkel való foglalkozást, lankadatlan kötelességtudást és szorgalmat követel. Az idő halad, a régi lovas betyárok eltűntek s helyettük alattomos, körültekintő és megfontolt »minden hájjal megkent« ellenféllel kell a csendőrnek megküzdeni.

A Csendőrségi Lapok hasábjain (Folyó év 8. szám.) »A nyomozó szolgálat« című cikkben kifejtettem, hogy a

nyomozó szolgálat elsajátításánál két irányban kell a csendőrnek magát képeznie. És pedig: először el kell sajátítania a Szut.-ban (Lásd IX. fejezet.) e szolgálatra vonatkozó, mondhatni állandó érvényű rendelkezéseket (a büncselekmények célja, fogalma, arra hivatott hatóságok, közegek, területi illetékesség, a büncselekményben szereplő személyekkel szemben való magatartás, azok kikérdezése, stb.), másodszor ez alaprendelkezések elsajátítása után foglalkozni kell a gyakorlati életben előfordult érdekes nyomozati esetekkel, büncselekményekkel, hogy az irányu állandó önképzés által minden csendőr a nyomozásnál szükséges leleményességre, ügyességre, találékonyságra szert tehessen. Erre céloz a Szut. 409. pont utolsó bekezdése is, midőn azt mondja: »A nyomozás elmélete nem egyéb, mint a mások tapasztalatainak gyűjteménye...« Ily tapasztalatokat kell szereznie minden csendőrnek, mert azáltal tudja csak a nyomozás során bekövetkező eredménytelenségnek, sőt kudarcnak elejét venni.

E célt szolgálja a Csendőrségi Lapok »Tanulságos nyomozások« rovata is, mely rovatban állandóan olvashatunk lefolytatott eredményes nyomozásról, melyek mind tanúságot tesznek egyes csendőrök ily irányu szakképzettségéről, rátermettségeről.

Alábbiakban néhány ily érdekes és sikeres nyomozást óhajtanék felsorolni. E nyomozásokat mind a csendőrségi nyomozások köréből válogattam össze, már csak azért is, hogy a csendőr olvasónak utmutatásul és buzdításul szolgáljanak s hogy élénken illusztrálják azon tényt, hogy az állandó önképzés, érdemes nyomozati cselekményekkel való foglalkozás, az egyes nyomozásoknak lelkiismeretes, minden apró részletre kiterjedő, körültekintő lefolytatása s mindenekfölött a szorgalom és kötelességtudás milyen szépen meghozza a kívánt eredményt még abban az esetben is, ha a nyomozás alatt talált »támpontok« vajmi értéktelennek látszó s ha a cselekmény kiderítéséhez nélkülözhetetlen »tárgyi bizonyítékok« megszerzése első látszatra semmi sikerrel sem kecsegtet.

*

Dr. N. József ügyvéd, m.-i lakos, 1923. év december hó 8-án anyósa hálószobájában egy szomszédja társaságában kártyázott. 20 óra tájban a hálószoba melletti konyhába belépett egy szuronyos Mannlicher-karabéllyal felszerelt, szennyes, barna ruhába öltözött s bokszenőccsel bekent arcu ember egy hasonló külsejű másik férfi társaságában. A konyhában foglalatoskodó nők rémülten, kétségbeesve elszaladtak, a puskás férfi pedig a hálószobába lépve, dr. N. József fogva fegyverét, az ügyvédet egy lövéssel agyonlötte. A tettesek ezután az éj sötétjében elmenekültek. Az azonnal bevezetett széleskörű csendőri nyomozás folyamán, a helyszini szemle megejtésénél, egy üres literes boros üveg találtatott, melybe egy dugó volt gyömöszölve. Egyéb nyom nem állott rendelkezésre. A papirdugóban egy közeli községben a minap megtartott bála szülő meghívó darabját fedezték fel a csendőrök, mely meghívó G. Annus ny.-i lakosnak volt címezve. A nyomozás kizárólag e papirdarab alapján indult meg s ezuton Cs. Gyula m...-i lakos legény mint a gyilkos s még másik három legény, mint tettestárs került kézre, kik beismerték, hogy közös elhatározással, rablási szándékkal előbb R. Mór ny...i lakos lakására, majd onnan az áldozat anyósának lakására mentek, hol az elvetemült gyilkosságot végre is hajtották. Rabolni azonban már nem tudtak, tekintve, hogy a házbéliek fellármázták a környéket.

*

1922. év november hó 12-én L. János p...i községi bírót a p...i határban egy kútgödörben agyonlötve találták. A helyszini szemle rablógyilkosság elkövetése mellett

tanuskodott, melyet — a nyomokból ítélve — egy férfi, ki mellett egy kutya is volt, követett el. Őrsparancsnok tettesként — személyi ismereteire támaszkodva — S. János p...i lakost vette gyanuba, ki nagy farkaskutyájával egyedül szokott vadászgatni s kiről tudta az őrsparancsnok, hogy ellensége volt az áldozatnak. S. Jánosnál megtartott igen alapos és többszöri házkutatásnál a birótól ellopott 5000 K-ás bankjegyet papirosba csomagolva a kémény oldalába dugva sikerült megtalálni. A papírpénz véres volt s egyik sarka hibás, amiről K. ottani kereskedő rögtön fölismerte azt a bankjegyet, amelyet ő adott a meggyilkoltnak. Csakis a bankjegy megtalálása után sikerült a tettest, ki eddig állhatatosan tagadt, beismerésre bírni. A nyomozóeljárás 50 óra alatt befejeződött.

*

1923. év október hó 6-án a r...i Hangya szövetkezet fiókját ismeretlen tettes feltörte és ott pontosan meg nem állapítható élelmiszereket stb. ellopott. Az őrsparancsnok a helyszíni szemlét megejtve a következőket állapította meg: a szövetkezetnek az utcára nyíló ajtaján egy szuronyalakszerszám nyomai voltak, a zár közelében, az ablak vasrácsa ki volt feszítve, az ablaküveg összevagdálva és sárral bekenve (hogy a csörömpölés ne hallatszék) darabokban a szövetkezet helyiségében feküdt s végül az ablak alatt egy csizma nyomai látszóttak. A járőrnek a tettes kilétét illetőleg semmi támpontja nem volt, csupán az, hogy helyi viszonyokkal ismerős, erős ember követhette el a tettet, tekintve, hogy az ablak vasrácsa kézzel volt kifeszítve. Személyi ismeretei alapján L. István foglalkozás nélküli csizmadiát vette a járőr gyanuba. A házkutatás eredményre vezetett, amennyiben az ellopott tárgyak hiány nélkül megkerültek. Találtak továbbá egy kadból átalakított kést, mely a szövetkezet ajtaján talált nyomokba beillett s egy üvegvágót, amelyet kétségkívül az ablaküveg összevagdolására használt a tettes. Az ablak alatt talált csizmanyom pedig a gyanúsított csizmájától származott. E bizonyítékok és bünjelek alapján nevezett — dacára tagadásának — a kir. ügyészségnek átadatott.

*

1921. év szeptember hó 5-én Ny... községben B. földbirtokos panaszolta, hogy aznap d. e. folyamán feleségének egy gyémánt gyűrűje 800.000 K értékben, amit szokás szerint lefekvés előtt a hálószoba éjjeli szekrényére helyezte, eltűnt. Idegen a lakásban nem fordult meg. A szakácsnő és szobalány járt ugyan a hálóban, de azokat, tekintve megbízhatóságukat, a földbirtokos nem gyanúsította. Az őrsparancsnok, ki a nyomozást lefolytatta, mégis a két cselédet vette gyanuba s dacára a legalaposabb házkutatásnak, a cselédeknek nem ért el eredményt. Arra is gondolt az őrsparancsnok, hogy hátha az élelmiszerek közé rejtették el azt. Nyomban hozzá is fogott az élelmiszerek átkutatásához s közben eszébe jutott, hogy az előző házkutatás alkalmával egy edényben 5 darab pogácsát látott s most csak 4 van. Kérdőre vonta a szakácsnőt, aki, érdemleges választ nem adott. Szorgos kutatás után a földön levő tárgyában meglelte az őrsparancsnok az ötödik pogácsát, amely lejtbe volt beáztatva — mint mondták — a macskának. A pogácsát feltörve, legnagyobb meglepetésére az értékes gyűrű került elő. Minthogy tagadás hiába való lett volna, a szobalány beismerete, hogy a gyűrűt ő lopta el és a szakácsnő sütötte bele a pogácsába, azon célból, hogy ha az ügy feledésbe megy, a gyűrűt valami uton-módon értékesíteni fogják.

*

D. Józsefné N...i lakos házába 1924. év május hó 31-én éjjel az ablakot betörve s az abban levő vaspálcákat kiszakítva betörték s onnan 12.860 korona értékben ruha-

nemüeket loptak el. Helyszíni szemlén az el nem vitt s felforgatott ruhanemüeket alaposan szemügyre véve a járőr dohányhulladékot, u. n. bagót talált. A vaspálcák kifeszítéséből a járőr azt következtethette, hogy erős ember lehetett a tettes, mert azokat kézzel feszítette ki. Csupán e feltevés és az elszórt dohányhulladék állott a járőr rendelkezésére. Ez alapon kiindulva 6 cigány (4 férfi, 2 nő) lett őrizetbe véve. A már eladott ruhanemüek is, kevés kivétellel előkerültek. A tolvajbanda Szolnok és Heves vármegyékben előzőleg már számos lopást követtek el, s így a sikeres nyomozás számos kiderítetlen esetre vetett napvilágot.

*

1921. évben B. városhoz eső közeli községben több helyről zsákszámba lopták a búzát, rozsot, buzalisztet. Helyszíni szemléknél csak azt lehetett megállapítani, hogy a tettes vagy tettesek szekér segítségével szállították el a lopott holmit. A legutolsó lopás éjjelén, abban a községben, ahol a lopás történt, a szolgálatban álló járőr találkozott egy szekérrel. Kissé gyanús volt a járőr előtt az éjszakai szekerezés, de mivel különösebb indok nem volt a szekeret feltartóztatni, azt utjára engedték. Feltűnt azonban a csendőröknek, hogy a lovakon azon a vidéken szokatlan és ismeretlen faroshám volt. A nyomozást vezető járőrnek tudomására jutott e körülmény, azonnal hozzá is fogott a faroshámmal felszerelt fogat felkutatására. Hosszas utánjárással sikerült is annak tulajdonosát megtalálni, de a kérdéses hám előkeríthető nem volt. A szemfüles járőr alaposan szemügyre vette a lovakat, azok combjain szörkopást fedezett fel, ami csakis farhám alkalmazásától származhatott. A további nyomozás valóban bebizonyította Sz. József és társa Sz. Imre bűnösségét, sőt megállapítást nyert az is, hogy nemcsak a terményeket lopkodták a tettesek, hanem a két lovat, szekeret, szerszámokat is lopásból szerezték. Ugyanis a nyomozás folyamán a b...i örsön jelentkezett egy oláh területről átjött asszony, aki igazolta, hogy úgy a szerszámok lovakat, mint a szekeret tőle lopták el. Az ügyészség az asszonynak a lovakat és a kocsit ki is adta. A faroshám, ami tulajdonképpen a járőrt nyomra vezette, nem került meg. Azt a tettesek, gondolván, hogy árulójuk lehet, szétvagdalták.

*

1924. év november hó 8-án G. Sándor fűszer- és vegyeskereskedő a p...i örsön panaszolta, hogy éjjel boltjának falát kiásva onnan ismeretlen tettes, még meg nem állapítható mennyiségű csemegeárut és kb. 150.000 K aprópénzt ellopott. A helyszíni szemle megejtésekor mindössze csak azt lehetett megállapítani, hogy a helyi viszonyokkal ismerős volt a tolvaj s hogy a bolt falát egy kisebb méretű ásóval bontották. Nyomozás közben a járőr egy szomszédos udvaron áthaladtában látta, hogy a gyerekek egy gyalogsági ásóval játszadoznak. A járőrvezetőnek feltűnt az ásó, mindjárt kereste az összefüggést az ásó és a bűncselekmény között. Helyes uton haladt. Megtudta, hogy az ásót F. Sándor 18 éves kocsis dobta fel a szénapadlásra. Ez adat birtokában sikerült a bűncselekményt F. Sándorra és társára rábizonyítani. Megtartott házkutatások alkalmával az ellopott árukon kívül egyéb lopott holmik, nagyobb mennyiségű asztalosmunkához való faanyag, festék stb. is előkerült, melyek még megelőzőleg elkövetett kisebb-nagyobb lopásokból származtak.

*

1924. év szeptember hó 27-én e...i örsön Sz. József gazdálkodó azon panaszt tette, hogy óljából egy malacot s fiának az istállóban felakasztott kabátja zsebéből pedig 500.000 korona értékű bankjegyeket elloptak. Dacára a legtüzetesebb helyszíni szemlének, mi sem adott támpontot a

nyomozáshoz. A járőr nem csüggedt el, lankadatlanul kutatott nyomok után s nem eredménytelenül, amennyiben az udvar drótkerítésén egy kávébarna posztódarabkát lengetett a szél, amit a járőr magához vett, gondolván, hogy még hasznát veszi. Mivel más nyom nem volt, e ruhafoszlány alapján indult meg a nyomozás. Megállapította a járőr, hogy hasonló színű nadrágja Sz. József legénynek van. Az előkerített nadrág kétségtelen bizonyíték volt arra, hogy a találtposztódarabka abból való. A cselekményt Sz. József rá is lehetett bizonyítani.

*

Rendes szolgálat közben az e...i örs egyik járőre S. István e...i lakos udvarán egy nyári jászolhoz kötve két szép kanca lovat, két sárga csikóval látott. A csendőröknek feltűnt, hogy nevezethez, kinek szegény ember létére eddig mindössze egy kecskéje volt, miképen kerültek az értékes állatok. Érdeklődésünkre a házból előkerült B. Imre foglalkozás nélküli, a járőr előtt eddig ismeretlen egyén, aki magát mint S. gazdálkodó leányának vőlegénye nevezte meg s kiről a nyomozás folyamán kiderült, hogy a lovakat, illetve a csikókat a p...i ménesből lopta. Később az is kiderült, hogy nevezett csavargó H...on elkövetett gyilkosság kísérletéért és csalásért a d...i kir. törvényszék által 4 évi fegyházra ítéltetett s a váci fegyházból — büntetéséből közel két évet kitöltve — megszökött.

*

Az u...i örsparancsnokság 1926. év november hó 9-én bizalmas uton arról értesült, hogy K. Erzsébet 32 éves hajadon gyanus körülmények között meghalt. A családtagok állítása szerint nevezett, kit egy ny...i orvos kezelt, gynomorban halt meg. Az orvos nevét azonban nem tudták megnevezni. A járőr azt is megállapította, hogy az elhalt 7—8 nappal előbb még teljesen egészséges volt. Mivel a hatósági orvos a halottkémi vizsgálatnál gyanusat nem észlelt, a temetés megtörtént. A járőr azonban tovább nyomozott, alapos házkutatást tartott az elhunyt házában. Ez alkalommal a szemétdomb egy részén elfedett aludtverre bukkant, mely azon gyanut, hogy nevezett nem természetes halállal halt meg, megerősítette. Az ügyészségnek tett telefonjelentés alapján elrendeltetett a hulla felboncolása, mely boncolás magzatelhajtás következtében beállott halált konstátált. Hosszas nyomozás folyamán sikerült megtudni, hogy a községben lakó J. Györgyné több ízben járt, az elhunyt-nál. A gyanusított J. Györgynénél tartott 3 és fél óras házkutatás eredménnyel végződött, mivel a padláson a nácltetőbe dugva, véres papirosba csavart fémkatétért és szublimát pasztillát talált a járőr. Az eddig állhatatosan tagadó asszony erre sirva fakadt s a házkutatásnál jelenvolt két községi közeg jelenlétében beismerte, hogy az ő manipulációi folytán halt meg K. Erzsébet. Megállapított a továbbiak során még az is, hogy J.-né két éven keresztül 12 esetben hajtott végre magzatelhajtást.

*

Ime néhány eset, melyeket tanulságosaknak véltem bemutatni. Mindegyik eset iskolapéldája annak, hogy a helyi személyi ismeret a tüzetesen megtartott helyszini szemle egyes, első látszatra alig-alig jelentőséggel bíró bűnjel stb. minő fontos szerepet tölt be egy-egy bűncselekménynél s a nyomok szorgos felkutatása és kellő értékelése a helyszini szemlét megejtő csendőrök minő fontos kötelessége. A járőr egy-egy bűncselekményt felderítendő, legtöbbször csakis nyomokra — melyek közül gyakoriak kizárólag a tettes felületességéből, vigyázatlanságából, a helyszinen visszahagyott nyomok — van utalva. Az a csendőr, aki az ily bizonyítékokat fáradságot nem ismerve összegyűjti, azok jelenlétéből, azok körülményeiből iparkodik a bűncselekmény elkövetését összeállítani, már is nagy lépéssel haladt előre

a cél, az eredmény elérésében. A tettesek kézrekerítése már rendszerint másodrendű feladat. Első a tettes személyének megállapítása. Bár ennek megállapítása a tettes kézrekerítése nélkül nem teljes eredmény, de kétségtelenül egyértékű a bűncselekmény teljes felderítésével. A tettesek kézrekerítésének lehetősége sokszor nem áll a nyomozó járőrök módjában, azoknak kézrekerítéséhez esetleg az ország egész közbiztonsági apparátusa szükséges (körüzés, stb.), de a cselekmény kiderítése kizárólag a nyomozást folytató csendőrök érdeme; abban bizony nem segít nekik senki. Ezért tehát szorgalmasan kell foglalkozni a már fentebb vázolt, a nyomozó szolgálat lefolytatásánál elengedhetetlenül szükséges alapvető rendelkezésekkel, de még nagyobb kitartással és lankadatlan buzgalommal állandóan kell foglalkozni a mások által foganatosított érdekes nyomozati cselekményekkel, a mások tapasztalásaival.

A csendőr, mint a közbiztonság őre, csakis akkor tud megfelelni hivatásának, ha tuljárva a bűnözők eszén, a legbonyolultabbnak látszó bűncselekmény kiderítésénél is józan ítélőképességgel, rátermettséggel, ügyességgel és mindenekelőtt szellemi fölényvel rendelkezik. És hogy mindezeket egy csendőr elérhesse, ahhoz egyedüli út: az állandó és szorgalmas önképzés.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

A jugoszláv csendőrség.

(20. közlemény).

c) A hegységekben rendes körülmények között november elejétől március végéig szünetel a portyázás.

A portyázás kezdete és megszüntetése a hegységekben a legeltetés és az erdei munkák kezdetéhez és befejezéséhez (sok erdőben télen is dolgoznak) s a közbiztonságra nézve veszélyes egyénekhez igazodik.

d) Az örskörlet portyázása a téli őrjárat beosztás szerint rendszeresen és rendes körülmények között november 1-én kezdendő meg, február végén pedig beszüntetendő.

Az olyan vidékeken, ahol a tél korábban vagy később áll be s hosszabb vagy rövidebb ideig tart, a téli portyázásoknak az éghajlati viszonyokhoz kell alkalmazkodniok. Így pl. hegyes vidékeken a téli portyázás korábban kezdődik és később végződik, mint síkságon.

e) Ha valamely állomáson kedvező terep- és éghajlati viszonyok folytán a nyári és téli őrjárat beosztás egyformának mutatkozna, ott nem szükséges téli őrjáratokat külön kidolgozni.

f) A portyázási idő megszabása:

A portyázás idejének tartama a terep szerint alakul és pedig: sík területen minden km.-re 36 perc, dombos és hegyes vidéken pedig 300 m. emelkedésnél egy km.-re 40 perc. 300 méternél nagyobb emelkedésnél egy km.-re 45 perc. (Lásd az őrjárat beosztás összeállításához szükséges órák kiszabásához szolgáló kulcsot.)

A fentiek szerint elő fog fordulni, hogy egy és ugyanazon örskörletben az órákiszabás kiszámításánál, mert az örskörletek határai elsősorban a községek és járások határai szerint állapítatnak meg, nem pedig a terep szerint.

A portyázási idő kiszabásánál tehát ezen körülményre is különös gond fordítandó és az őrjárat beosztást semmi esetre sem szabad sablonosan összeállítani.

Különbséget kell tenni relativ és abszolút magasság között, mert itt kifejezetten relativ emelkedés jön tekintetbe.

Az idő ezen kiszabásába be van számítva a szükséges

pihenési idő is, valamint a tereptárgy megtekintéséhez és az utközbe eső terület áttekintéséhez szükséges idő is.

Kulcs

az órjárat beosztás összeállításánál szükséges órakiszabot kiszámításához.

S i k s á g o n		Dombos terepen 300 m. emelkedésig		Hegyes terepen 300 m. tuli emelkedésig		Jegyzet
Távolság km.-ben	Számítva km.-ként 36 percet	Távolság km.-ben	Számítva km.-ként 40 percet	Távolság km.-ben	Számítva km.-ként 45 percet	
	óra perc		óra perc		óra perc	

e) A kíséret idejének kiszabása.

a) Kiséretek gyalog. A gyalog eszközölt kíséretek időtartamát a következőképen kell számítani: olyan kíséretknél, melyeknél az oda és vissza megteendő ut 30 km.-nél nem nagyobb, km.-kint 24 percet kell számítani, a 30 km.-t meghaladó kíséretknél pedig km.-kint 30 percet kell venni.

Kulcs

a gyalogkiséret idejének kiszámításához.

Távolság km.-ekben	A kíséret tartama		Távolság km.-ekben	A kíséret tartama		J e g y z e t
	I. mérték szerint 1 km. 30 perc	II. mérték szerint 1 km. 30 perc		I. mérték szerint 1 km. 24perc	II. mérték szerint 1 km. 30 perc	
	óra	perc		óra	perc	

b) Kiséret kocsin. A kíséret történhet kocsin, a visszatérés pedig gyalog vagy szintén kocsin.

A kocsin való kíséretnél km.-kint 12 percet, a gyalog visszatérésnél pedig km.-kint 24 percet kell számítani, ha a gyalogosan megteendő ut a 30 km.-t nem haladja meg; ha pedig meghaladja, km.-kint 30 perc számítható.

A kocsin való kísérésre és kocsin való visszatérésre km.-kint a gyalogkiséret számára megállapított idő fele veendő, km.kint legalább 12 perc, azaz 7 és fél, 15, 30, 45, 60 kilométerre 1 és fél, 3, 6, 9 és 12 óra.

Kulcs

az olyan kíséretek időtartamának kiszámításához, melyek kocsin és gyalog vagy csak kocsin eszközölteknek.

Távolság kilomé- terekben	A kíséret időtartama oda kocsin és vissza gyalog				A kíséret időtartama kocsin oda és vissza		Jegyzet
	I. mérték 30 km kocsin és 30 km. gyalog		II. mérték 30 km-t megha- ladó kocsitu- zás és vissza 30 km-t meghaladó gyalogutazásra		óra	perc	
	óra	perc	óra	perc			

c) Vasuton vagy hajón való kíséret.

Vasuton vagy hajón történő kíséretek számára az időtartamot a menetrend szerint kell kiszabni.

A kíséret időtartamának kiszámításánál a fentiek szerint előírt időhöz nem kell még külön pihenőidőt is hozzáadni, mert az a kulcsszerinti időkiszabotánál már tekintetbe vétetett. Vasuton vagy hajón történő kíséretnél a kísérő járőr a vonatnak vagy hajónak a rendeltetés helyére való beérkezésétől a legközelebbi vonat vagy hajó visszaindulásáig pihenhet.

A portyázáshoz és kísérethez megállapított időt a portyázás tekintetében csak egész, fél és negyedórákban kell számítani. A maradékperceket negyedórára kell kiegészíteni.

A lefelé vagy felfelé eső negyedórára kell kiegészíteni vagy csökkenteni, aszerint, hogy melyik esik közelebb. Pl. 12—20 egynegyed óra, 24—36 perc fél óra, és 40—48 perc háromnegyed óra.

(Folytatjuk.)

SPORT.

A székesfehérvári országos csendőrségi atlétikai, céllövő, kézigránát, kerékpár és uszóverseny eredményei.

Az országos csendőrségi atlétikai, céllövő, kézigránát, kerékpár és uszóverseny a legteljesebb sikerrel zajlott le szeptember 8. és 9-én Székesfehérváron, a II. sz. csendőrkerületi parancsnokság rendezésében. Különösen a céllövők és kézigránát dobók tettek tanubizonyosságot a versenyek alatt igen lelkiismeretes és pontos előkészületekről.

Az uszóversenyben résztvevő tisztok és legénység is szép eredményeket mutattak fel. A kerékpárverseny, mely a csendőrségi versenyeken most került először lebonyolításra, nagy ügyességre, kitartásra, határozott fejlődésre vallott. Az atlétikai számokban indulók pedig országos viszonylatban is megfelelő eredményeket értek el egyes számokban. Az előző években elért rekordokat az ideai eredmények nagyrészt tulszárnyalták.

A versenyen megjelentek: *viléz Kozma Ferenc* tábornok, a honvédelmi miniszter és a m. kir. honvédség főparancsnokának képviselőjében, *Schill Ferenc* tábornok, a m. kir. csend-

A KIHÁGÁSOK KÉZIKÖNYVE.

A CSENDŐRSÉG SZÁMÁRA IRTA
ÉLTHES GYULA DR.

ÁRA: CSENDŐRÖKNEK
FÉLKEMÉNY BORITÓLAPPAL 4 PENGŐ.
TELJES VÁSZONKÖTÉSBEN 5 PENGŐ.

MEGREDELHETŐ: BUDAPEST, VIII.
SZENTKIRÁLYI-UTCA 35., III. EM. 8.

őrség felügyelője, *monostori Erreth Aladár* ezredes, a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettese. *Fischer József* ezredes, a m. kir. belügyminisztérium VI. c. osztályának vezetője, *Schönherr Károly* ezredes, a m. kir. belügyminisztérium VI. b. osztályának vezetője, *rományai lovag Czögler Gusztáv* ezredes, a m. kir. csendőrség felügyelőjéhez beosztott ezredes, *Soltész Imre* ezredes, az állandó tanulmányi bizottság elnöke.

A versenyt nemcsak Székesfehérvár közönsége, nézte végig, hanem Fejér, Veszprém és Győr vármegyéből is sokan megjelentek a nézőtérre. A nézőközönség száma mintegy 1500 főre volt tehető, kik nemcsak a céllövő, hanem az uszó-, kerékpár- és az atletikai versenyeket is végignézték.

A versenyzők legjobbjai között igen értékes tiszteletdíjak kerültek kiosztásra, a tiszteletdíjak száma elérte a száztízet.

A versenyek eredményei az alábbiak:

I. Tiszti puskalövésverseny: 1. revisnyei Reviczky Zsigmond főhadnagy, II. ker. 2. verebélyi Marssó Pál százados, V. ker. 3. Orendi Norbert főhadnagy, II. ker. 4. vitéz Kiss László főhadnagy, III. ker.

II. Legénységi puskalövésverseny: 1. vitéz Horváth István tiszthelyettes, II. ker. 2. Sándorovics György őrmester, II. ker. 3. Bartha László próbacsendőr, VII. ker. 4. Hangody János őrmester, III. ker.

III. Tiszti pisztolylövésverseny: 1. Burg Jenő g. őrnagy, V. ker. 2. vitéz Kiss László főhadnagy, III. ker. 3. Rieger Mihály g. főhadnagy, V. ker. 4. dr. Dobolyi Lajos százados, I. ker.

IV. Legénységi pisztolylövésverseny: 1. vitéz Horváth István tiszthelyettes, II. ker. 2. Dankó László tiszthelyettes, IV. ker. 3. Hangody János őrmester, V. ker. 4. Tamásy István tiszthelyettes, VI. ker.

V. Tiszti gránátdobóverseny: 1. Orendi Norbert főhadnagy, II. ker. 2. revisnyei Reviczky Zsigmond főhadnagy, II. ker. 3. verebélyi Marssó Pál százados, V. ker.

VI. Legénységi gránátdobóverseny: 1. Putz György csendőr, II. ker. 2. Borbély Ferenc tiszthelyettes, II. ker. 3. Koronkai Ferenc csendőr, V. ker.

VII. 5 kilométeres kerékpárverseny járőrjelszereléssel: 1. Erdélyi János őrmester, II. ker. 2. Szabó András csendőr, VII. ker. 3. Szabó János próbacsendőr, II. ker.

VIII. Tiszti 50 méteres gyorsuszás: 1. Micskey Kálmán százados, V. ker. 2. Baitz Ferenc főhadnagy, V. ker. 3. Rieger Mihály g. főhadnagy, V. ker.

IX. Legénységi 50 méteres gyorsuszás: 1. Hullmann László próbacsendőr, V. ker. 2. Renyé Győző csendőr, V. ker. 3. Tóth István őrmester, II. ker.

X. Tiszti 100 méteres gyorsuszás: 1. Micskey Kálmán százados, V. ker. 2. Rieger Mihály g. főhadnagy, V. ker. 3. dr. Gergely Sándor százados, II. ker.

XI. Legénységi 100 méteres gyorsuszás: 1. Hullmann László próbacsendőr, V. ker. 2. Renyé Győző csendőr, V. ker. 3. Szóráth Mátyás csendőr, V. kerület.

XII. Tiszti 200 méteres gyorsuszás: 1. Micskey Kálmán százados, V. ker. 2. Rieger Mihály g. főhadnagy, V. ker. 3. Juraszek Ferenc főhadnagy, IV. ker.

XIII. Legénységi 200 méteres gyorsuszás: 1. Hullmann László próbacsendőr, V. ker. 2. Musztács Ferenc csendőr, IV. ker. 3. Csikvári Imre próbacsendőr, IV. ker.

XIV. Vízölmentés: 1. Török István próbacsendőr, II. ker. 2. Tóth István őrmester, II. ker. 3. Ludányi Imre próbacsendőr, VII. ker.

XV. 4-szer 50

méteres tiszti uszóstajéla: 1. Szeged. 2. Székesfehérvár. 3. Pécs. XVI. 4-szer 50 méteres legénységi uszóstajéla: 1. Miskolc. 2. Pécs. 3. Székesfehérvár. XVII. 100 méteres futás járőrjelszereléssel (tisztek): 1. Marssó Lőrincz százados 12.8 mp. 2. Purth József százados 13 mp. 3. v. Baky László százados 13.2 mp. XVIII. 100 méteres futás járőrjelszereléssel (legénység): 1. Balogh János őrmester, Pécs, 13.2 mp. 2. Molnár János II. őrmester, Szombathely 13.6 mp. 3. Gelencsér Lajos őrmester, Szombathely, 14.2 mp. 4. Salamon János I. csendőr, Szombathely. 5. Putz György csendőr, Székesfehérvár. XIX. Súlylökés, két kézzel (tisztek): 1. Cammerle Raymund százados, 21.12 m. 2. Zsengellér József százados 20.69 m. 3. Toldy Árpád százados 19.39 m. 4. Gayer József százados 18.26 m. XX. Súlylökés, két kézzel (legénység): 1. Eberhardt György pr. cs., Budapest, 20.50 m. 2. Balázs István őrm., Budapest, 20.45 m. 3. Kutasi István őrm., Szombathely, 19.07 m. 4. Orbán Ferenc őrm., Pécs. 5. Koronkai Ferenc cs., Szeged. 6. Kiss Károly cs., Székesfehérvár. XXI. 4-szer 100 méteres síkfutás (legénység): 1. Szombathely 48.8 mp. 2. Pécs 49 mp. 3. Szeged 50 mp. XXII. Magasugrás (tisztek): 1. Marssó Lőrinc szds. 147 cm. 2. Zsengellér József szds. 147 cm. 3. Mravik Zoltán g. főh. 147 cm. XXIII. Magasugrás (legénység): 1. Hullmann László pr. cs., Szeged, 167 cm. 2. Kovács Jenő csend., Pécs, 162 cm. 3. Farkas József csend., Székesfehérvár, 157 cm. 4. Musztács Ferenc csend., Pécs 157 cm. 5. Edvi Lajos csend., Szombathely, 157 cm. 6. Kálmán Géza őrm., Szombathely, 152 cm. XXIV. 800 m.-es síkfutás (tisztek): 1. Plávenszky Ferenc szds 2 p. 23 mp. 2. v. Baky László szds. 2 p. 26 mp. 3. Gergely Sándor szds. 2 p. 27.6 mp. XXV. 800 m.-es síkfutás (legénység): 1. Balogh János II. cs., Pécs, 2 p. 12 mp. (rekord). 2. Zemán János őrm., Székesfehérvár, 2 p. 13.2 mp. 3. Gelencsér Lajos őrm., Szombathely, 2 p. 13.8 mp. XXVI. Távolugrás (legénység): 1. Balogh János őrm., Pécs, 583 cm. 2. Kovács Jenő csend., Pécs, 564 cm. 3. Hullmann László pr. cs., Szeged, 559 cm. 4. Pethő József őrm., Szeged, 543 cm. 5. Bakos Mihály őrm., Miskolc, 542 cm. 6. Remilong Ferenc cs., Budapest, 533 cm. XXVII. Távolugrás (tisztek): 1. Marssó Lőrinc szds. 544 cm. 2. v. Baky László szds. 528 cm. 3. Zsengellér József szds. 520 cm. 4. Plávenszky Ferenc szds. 484 cm. XXVIII. 4-szer 100 méteres síkfutás (tisztek): 1. Pécs 53 mp. 2. Székesfehérvár 53.2 mp. 3. Szombathely 54.4 mp.

A futószámok vándordíját (Nemzeti Hitelintézet) a pécsi kerület nyerte. Az ugrószámokra kiírt dr. Sztranyavszky Sándor államtitkár vándordíját a pécsi kerület vitte el, a dobószámokra kiírt m. kir. csendőrség felügyelője vándordíját a pécsi kerület, uszás és vízbőlmentésre kiírt m. kir. csendőrség felügyelőjének vándordíját a szegedi kerület, legénységi stafétauszásra kiírt Csongrád vármegye tiszteletdíját a pécsi kerület, a kerékpárversenyre kiírt m. kir. csendőrség felügyelőjének vándordíját a székesfehérvári kerület, a legénységi uszóversenyekre kiírt szentesi csendőrsztyál vándordíját a szegedi kerület, a tiszti stafétauszásra kiírt Szentes város tiszteletdíját a szegedi kerület, a tiszti uszószámokra kiírt Csongrád város tiszteletdíját a szegedi kerület nyerte. Összpontozás szerint lövészetben első a székesfehérvári kerület, összpontozás szerint az uszásban első a

Egyedüli magyar hangszergyár az országban!

Általánosan elismert! Világmárka! Hegedű, tárogató, harmonika és az összes vonós és fúvós hangszerek. Romlott hangszerek javítása. Zenekarok felszerelése közvetlen a gyári áron. Árajánlatot ingyen küld az

Első Magyar Hangszergyár STOWASSER

kir. udvari szállító, a Rákóczi-tárogató feltalálója. — Bpest, II., Lánchíd-u. 5. Alapítva: 1770. évben. XX Csendőröknek kedvezményes részletfizetés!

szegedi kerület, összpontosítás szerint az atletikában első a pécsi kerület.

A díjakat *Lózsa Jenő* ezredes, székesfehérvári kerületi parancsnok neje osztotta ki a nyerteseknek. Az első helyezettek aranyérmeket és bajnoki plakettet, a második helyre érkezettek ezüstérmeket, a harmadik helyezettek bronzérmeket kaptak.

A székesfehérvári helyi sajtó hasábjain át, teljes részletességgel és igen meleg hangon számolt be a versenyekről.

A verseny rendezésének sikere a *Lózsa Jenő* ezredes, kerületi parancsnok vezetése alatt buzgólkodó székesfehérvári csendőr tisztikar érdeme.

TISZTIKASZINÓI HIREK

Kedvezményes zongoratanítás és továbbképzés az Országos Tiszti Kaszinóban. A M. Kir. Honvédtisztek Országos Tudományos és Kaszinó Egyesületének vezetősége tagjai és azok családtagjai, valamint vendégei részére f. évi október hó 1-től kezdődőleg, a M. Kir. Zeneművészeti Főiskola tantervének megfelelő zongora-tanfolyamot szervez. Ennél a szervezésnél azt tűztük ki célul, hogy a többi zeneiskolánál mérsékelttől tandíj mellett, szakszerű — és a kezdettől a legmagasabb kiképzésig is kiterjedő — oktatás nyújtassék a tanulóknak. Ezen zongora-tanfolyamon a tanítás hetenként kétszer — iskolai módszer szerint — történék. Tandíj: Kaszinótagoknak és családtagjaiknak (gyermek és feleség) havonta 12 pengő, vendégeknek 16 pengő. Beiratkozási díj: Kaszinótagoknak és családtagjaiknak 5 pengő, vendégeknek 10 pengő. Beiratkozások szerdán és szombaton d. e. 10 órától 12-ig, a Kaszinó földszinti kis társalgójában. (Főkapu alatt jobbra.) Vezető tanárnő: dr. Vajdahunyadi Duma Tivadarné, m. kir. zeneművészeti főiskolát végzett okl. zongoratanárnő.

A Tiszti Vivóklub megnyitása. A Tiszti Vivóklub működését f. évi október hó 1-én megkezdte. Beiratkozások f. hó 15-től hétköznaponként d. u. 5 órától 7-ig (IV., Váci-utca 38. földszint, a főbejárat alatti társalgóban). A kötelező díjak befizethetése véget, a beiratkozás azokra nézve is elengedhetetlen, akik az előző évben már tagjai voltak a vivóklubnak. *Belépési feltételek:* Az Orsz. Tiszti Kaszinó

rendes és rendkívüli tagjai, a kaszinói tagsági igazolványuk felmutatása ellenében. Kaszinótagok családtagjai és jóléti tagok, családi, illetve jóléti igazolványuk felmutatása ellenében. Tisztikaszinói tagok által felvételre ajánlott hozzátartozók és vendégek, két ajánló tag írásban adott erkölcsi és anyagi felelőssége mellett vétetnek fel. Ezen »Ajánlólapok«, melyek a vivóklubtól igényelhetők, a beiratkozásnál leadandók. *Fizetési feltételek:* Kaszinótagoknak 10 pengő beiratkozási díj, Kaszinótagok családtagjainak és jóléti tagoknak 16 pengő, vivásért és tornáért együtt 26 pengő. Vendégeknek 10 pengő beiratkozási díj és vivás oktatásért 60 pengő, torna oktatásért 60 pengő. A felszerelési tárgyak részére bérelt szekrény idénydíja: 8 pengő. A felszerelési tárgyak részére bérelt fiók idénydíja: 4 pengő. Lepedődíj az egész idényre 4 pengő. A céllövészetre beiratkozottak azonkívül 12 pengő külön díjat fizetnek. Bővebb felvilágosítással a beiratkozásnál szolgálnak.

HIREK

Fegyverhasználat. *Felföldi Antal* és *Bekő Gyula* örmesterek közül állott fülöpszállási őrsbeli járőr szeptember hó 8-án az éjféleli órában két gyanús alakot vett észre a község egyik utcáján. Amikor 6—7 méter távolságra érve a járőrt megpillantották, gyorsan megfordultak és a sötétség leple alatt el akartak osonni. Felföldi örmester járőrvezető »Allj! Ki vagy!?» szavakkal rájuk kiáltott, mire azok futásnak eredtek. A járőr üldözöbe vette és üldözés közben ismételt megállásra hívta fel őket. Mikor a menekülőket a járőr mintegy 10 lépésre megközelítette, azok egyike Frommer pisztolyból a járőrre egy lövést tett. A lövés Bekő örmester kalapjának bal szélét surolta, de sérülést nem okozott. Erre Felföldi örmester kétszer, Bekő örmester háromszor a támadókra lőtt. A lövések *Rávai János* szabadszállási lakost jobb alsó karján és jobb felső combján, *Vörös Ferenc* ugyancsak szabadszállási lakost pedig jobb felső combján találták. A sérülések könnyebb természetűek. Rávai a helyszíntől 21 lépésre összeesett, sebesült társa a sötét zeg-zugos utcában eltűnt, de még azon éj folyamán szabadszállási lakásán őrizetbe vették. A lefolytatott nyomozás során kiderült, hogy baromfiakat akartak lopni. A járőr, az eddig beszerzett adatok

**Hegedű
Harmonium
Tárogató** csak itt a valódi
**Cimbalom
Harmonika
Gitara**

és az összes hangszerek, legjobbak, csakis itt a gyárban kaphatók.
Művészi javít, legjobb hurokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
hangszergyára

Egyedül magyar hangszergyár az országban

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.
Csendőrségnek részletfizetés: kedvezmény

A CSENDŐRSÉGI LAPOKBAN

csak olyan teljesen megbízható cégek hirdetéseit közöljük, amelyekről olvasóink bizalommal vásárolhatnak. Annak a cégnek a hirdetését, amely ellen a legkisebb jogos kifogás merül fel, azonnal töröljük, miért is kérjük olvasóinkat, hogy minden felmerült panaszt velünk közölni sziveskedjenek.

LÁNG IMRE

**motor, kerékpár varrógép
és műszaki cikkek gyári lerakata**
BUDAPEST, TERÉZ KÖRUT 3. — Árjegyzék 950 képpel

A Csendőrségi HIRDETÉSEKET Lapok részére

kizárólag **Balogh Sándor hirdetőirodája**
V., Bálvány-utca 12. **vesz fel.** Telefon: Aut. 157—83.
Mindennemű megkeresések erre a címre intézendők.

szerint, egy évek óta garázdálkodó baromfi tolvajbandát tett ártalmatlanná.

Az ital. Papp József III. kemecsei és Bencze Sándor kisvárdai örsbeli őrmesterek f. hó 2-án éjfél után szolgálaton kívül betértek egy kemecsei korcsmába, ahol polgári egyének társaságában mulattak. Mulatozás közben a zene miatt összeszólalkoztak, dulakodni kezdtek, melynek során Papp őrmester kardot rántott és azzal hadonászni kezdett. Beleavatkozott a dulakodásba a korcsmáros is, kin Papp őrmester kardjával egy nyolc napon tul gyógyuló szurt sebet ejtett. A kivizsgálás folyik.

Előfizetési felhívás. Az 1868—1918-ig fennállott régi magyar királyi honvédség ötvenéves történetéről a m. kir. Hadtörténelmi Levéltár által kiadandó munka nyomtatás alatt áll és ez év októberében kerül szétküldésre. A mintegy 400 oldalra terjedő vaskos könyv a régi honvédség keletkezésének, fejlődésének és háborus szereplésének minden mozzanatáról megemlékszik nemcsak a honvédség csapatainak és parancsnokságainak, hanem a koronaörségnek, a méneskarnak, a csendőrségnek, a képviselőházi örségnek és a népfelkelésnek történetét is tartalmazza. Számos és igen részletes táblázatával, mint forrásmunka, mindenki számára becses adatgyűjteményül szolgál. Amellett a legapróbb részletekig terjedő pontossággal készített színes- és fekete-nyomású művészi képei a pompás művet nemcsak kedvessé teszik, hanem a régi honvédség öltözetének és felszerelésének illusztrált, hiteles emlékkönyvévé is avatják. Előfizetési ára 25 pengő. Megrendelések, a pénz egyidejű beküldése mellett, a m. kir. Hadtörténelmi Levéltár I. csoport igazgatójához (Budapest, I., Bécsikapu-tér 4. sz. III. em.) intézendők. Az illusztrációk közül kiválasztott 10 színes és 10 színezetlen képet tartalmazó képeslevelezőlap-sorozat szintén kapható. Egy sorozatnak az ára 6 pengő.

Elöléptek: A m. kir. szegedi V. csendőrkerület állományában törzsőrmesterré: Szabó István VIII. és Tóth Fe-

renc II. őrmesterek. — Őrmesterré: Kisa Károly, Kocsis István, Wéber Antal, Nagy István VIII., Molnár János II. és Málhái József csendőrök.

A m. kir. szombathelyi III. csendőrkerületben törzsőrmesterré: Kovács Sándor I. őrmester. Őrmesterré: Kertész István, Németh János VII. és Auer János csendőrök.

A m. kir. miskolci VII. csendőrkerületben őrmesterré: Bánszki János, Hajnal Sándor, Fekete Mátyás, Szakács Ignác, Varró József és Molnár Sándor csendőrök.

Öngyilkosság. Ferenczi István simontornyai örsbeli csendőr szeptember hó 7-én 12 óra tájban szíven lötte magát és azonnal meghalt.

Esküvő. Homonnai Táby Ilonka és Körmendy Árpád m. kir. csendőr g. százados f. hó 22-én 12 órakor tartják esküvőjüket a budapesti X. kerületi (Tisztviselő telepi) plébánia templomban.

Házasságot kötöttek: A m. kir. szegedi V. csendőrkerületnél: Troján Ferenc g. főhadnagy Gál Gabriella urhölgygel Budapesten; Tóth Sándor IV. őrmester Hörcsög Lidiával Izsákon; Bus Antal törzsőrmester Wolf Erzsébettel Szentandrásán.

A m. kir. szombathelyi III. csendőrkerületben: Berkes János őrmester Kiss Máriaival Hosszuperesztgen (Vas m.).

Halálozás. Király József nagyecsed-i örsön szolgáló tiszt-helyettes szivszélhűdés következtében hirtelen elhunyt. A bajtársak és polgári közönség nagy részvéte mellett helyezték örök nyugalomra a nagyecsed-i református temetőben. Az osztályparancsnokság tiszti és altiszti kara nevében Haida Sándor százados szárnyparancsnok helyezett koszorút az elhunyt sirjára, ki élete végéig becsülettel, hiven és kötelességtudóan szolgált. Elhunyt bajtársunkat felesége és két kiskorú gyermeke gyászolja.

Büntető novellát (1908. évi XXXIV. t. c.) kötve vagy füzve megvételre keres s az ár megjelölésével értesítést kér a nagykanizsai szárnyparancsnokság.

Előleg nélkül részletre seylonok, szőnyegek, matracok, paplanok, vasbutorok, szalongarniturák, sezlontakarók **készpénzárban**
Budapest, Magyar-ucca 8. sz., kárpitosműhelyben

6—8—10 havi folyószámlahitelre seylonok, szalongarniturák, matracok, paplanok, szőnyegek, sodronyok, vasbutorok elsőrendű kivitelben
Budapest, Ráday-ucca 38. szám, kárpitos mesternél

Írógépek Remington, Royal, Underwood, Adler, Ideal, Monarch és egyéb írógépek havi 20-40 pengős részletre is. „Energia“ Alkotmány-u. 31. Mezőgazdák mellett.
TELEFON: 141-05. TELEFON: 141-05.

BUTOR olcsó és jó minőségben részletre is
DORMAN BÉLA
asztalos mesternél Budapest, VIII., József-körut 25.

BECZÁSSY ANDOR

ékszerszalónja a Société Horlogère de Porrentruy Phénix Watch Co, Julliard et Cie Cortébert és La Chaux de Fonds Cortébert Watch Co svájci óragyárak magyarországi képviselője

BUDAPEST, Kossuth Lajos utca 4. szám, 1. emelet, 2. ajtó.

ajánlja a m. kir. honvédségnél, a m. kir. államrendőrségnél szolgálati óra gyanánt forgalomba hozott és **kitűnően bevált Phénix és Cortébert gyártmányú szolgálatiszébórákat, valamint Luxor ébresztő órákat.**

A Phénix és Cortébert órák, valamint a Luxor ébresztő óra a m. kir. Csendőrség tagjai által közvetlenül a cégtől rendelhető meg levelezőlapon, vagy levélben a pontos cím és személyi adatok megjelölésével. Az első részlet a megrendelést, illetve az óraleszállítást követő hó 1. napján esedékes. — Raktáron tart ezenkívül mindennemű arany-, ezüst- és ékszerárut a legmérsékeltebb árakon és kívánatra, levélbeli megkeresésre, megbízottját gazdag választékkal küldi vidékre is.

A Phénix és Cortébert órák valódi **svájci gyártmányok**, tiszta nikkeltokban, 15 rubinos szerkezettel bírnak és **10 évi jótállással havi 5 pengős** részletfizetéssel mindössze **30.— P-be** kerülnek

A Phénix és Cortébert órák fölülte állnak minden más hasonló gyártmányú óráknak. Teljesen pormentesen zárnak és úgy lovaglásnál, mint bármilyen erősebb rázkódtatás mellett is a lehető legpon-tosabbak, ezért **szolgálati célokra különösen alkalmasak.**

A Luxor ébresztő német gyártmányú, csinos külsővel, erősen világító számlappal és ismétlő ébresztő szerkezettel bír. Ára — ugyancsak 6 havi részletfizetésre — **24.— pengő.**

Megrendelő katonai parancsnokságoktól számtalan elismerést és meglepedést nyilvánító levél bi tokában van a cég.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Olvasóink szives figyelmébe!

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, lehetőleg félhasábosan és írógéppel vagy legalább is olvasható írással írni. Kéziratok sorsárol csak a szerkesztői üzenetek között adunk felvilágosítást, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. Ha jelige nincs megjelölve, a szerző nevének kezdőbetűit és lakhelyét tüntetjük fel. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levélben senkinek, válaszbélyeget tehát felesleges beküldeni. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert a gyakran használatos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. — Büntetőjogi vonatkozású vagy közérdekű csendőrségi kérdésekre a Csendőr Lekszikon rovatban válaszolunk. Az előfizetést kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház utca 30. szám“.

Badacsony 5. Az örmesteri rendfokozatot megillető illetékekre attól az időtől kezdve tarthat számot, amikor örmesterré előléptették, tekintet nélkül arra, hogy az állományparancs mikor érkezett az örsre. Örskihallgatáson adja elő az ügyét s kérje, hogy a vezénylési pótdíjak utólagos kiutalása iránti kérelme szolgálati uton az illetékes gazdasági hivatalhoz felterjesztessék.

Hegység. Válasz a lekszikon rovatban.

O. J. örmester, Tornyospálca. Kölcsönös áthelyezésre vonatkozó kérelmeket nem közlünk.

Sürgös. Válasz a lekszikon rovatban.

Nagyszalonta 1900. Ha becsületes, jó magyar s a multjában sincs semmi, ami ennek ellenkezőjére vallana, szerintünk ez nem akadály. Természetesen csak a kivizsgáló elöljáró mondhat az ügyben határozott véleményt, mindazoknak a részletes körülményeknek az ismeretében, amelyek a kivizsgálás során felmerülnek.

Zics. Válasz lapunk f. évi 24. számában a 123., 124. és 125. lekszikon kérdés alatt.

Homoknégyi örs. Válaszok a lekszikon rovatban.

Daruvár. 1., 2. Ha örs van abban a községben, akkor ott töltsé az éjszakát. Ha örs nincs, vendéglőben sem tud elhelyezkedni s rokona vagy olyan ismerőse sincs a községben, ahol megszállhatna, akkor nyugodtan elfogadhatja a menyasszonya szüleinek meghívását, ebből a menyasszonyra erkölcsi kár nem származhatik. De mert az emberek az ilyesmit — különösen falun — nagyon is szemmel tartják és sokszor szivesebben tételezik fel embertársaikról a rosszat, mint a jót, ezeket a vendégeskedéseket csak elkerülhetetlen esetekben ajánlatos igénybe venni. 3. A kiválogatás már megtörtént, egyelőre nem juthat be. Hogy mikor lesz újra jelentkezési lehetőség, azt nem tudhatjuk. Parancsból annak idején meg fogja tudni. 4. Ugyanazok. 5. Minden alkalommal.

Brassó. Nem közölhetjük.

Erdős kárpátok. 1. A folyó évi 3. sz. Csendőrségi Közlönyben megjelent 120.310—VI. b. 1928. sz. belügyminiszteri rendeletet ön félremagyarázza. Ebben a rendeletben nem arról van szó, hogy a vezényelték mit kötelesek a közigazgatásnak Budapesten fizetni, hanem arról, hogy a csendőrlegénység részére rendszeresített ételmezési pénzátalány kiszabata az állandó beosztási állomás után igazodik, tehát a Budapestre ideiglenesen vezényelték részére nem a Budapesten illetékes havi 54 pengő, hanem a vidéken illetékes havi 45 pengő ételmezési pénzátalányt kell folyósítani. Ebben a rendeletben szó sem esik közigazgatásról és 20%-ról, amire ön a levelében — hozzá még idézőjelek között — ír, mintha azt ebből a rendeletből idézné. Hogy ezt honnan vette, azt nem tudjuk. Azt akarja kihozni, hogy a budapesti ideiglenes vezényeltetése időtartamára a közigazgatásnak többet fizetett, mint amennyi azt megilleti. Ön úgy igyekszik magyarázni a dolgot, hogy csak a hivatkozott rendeletben említett étkezési pénzátalányt és annak 20%-át lett volna köteles a közigazgatásnak befizetni s így a befizetett 72 pengőből 18 pengőt tulajdonképpen illetéktelenül fizettettek meg önnel az étkezésért. A tévedés onnan ered, hogy az ételmezési pénzátalányt — nyilván az elnevezés miatt — összetéveszti a közigazgatásoknak fizetendő napibetéttel. Holott az ételmezési pénzátalány illetékeinek egy része, amivel szabadon rendelkezik éppen úgy, mint a többi illetékeivel, a napi betét pedig ettől teljesen függetlenül örsönkint, illetve közigazgatásonkint megállapított összeg, amit az étkezésért be kell fizetni

OPERA RUHÁZATI VÁLLALAT

BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 20. SZ.
AZ OPERA MELLETT.

Férfi és női ruházati cikkek, vásznak, selymek, fehérneműek, szőnyegek a csendőrség tagjainak készpénzárban,
8 havi részletfizetésre

Ugyanilyen feltételek mellett árusítunk: vas- és rézágákat, gyermekkocsit, sodronybetétet, matracot stb.

KIVÁNATRA ÁRJEGYZÉKET KÜLDÜNK!

CIGARETTAPAPIRT
ÉS HÜVELYT!

JANINA CLUB hüvely	100 drb.	30 fill.
JANINA CLUB hüvely 200 drb.		
1 dobozban		50 fill.
JANINA EXTRA hüvely, kü-		
lönlegesség, 1 dobozban	200 drb.	100 fill.
JANINA parafás végű hüvely	100 drb.	40 fill.
JANINA 1-es hüvely, vékony	100 drb.	30 fill.
LE MARCHAND aranyvégű		
hüvely	100 drb.	40 fill.
JANINA PAPIR	60 drb.	8 fill.

Világ-
hírű

kerékpárok, varrógépek

a legjutányosabban, csekély havi részletfizetésre is

BACHRACH ALADÁR Iűzletében, BUDAPEST,
VII, Dohány-utca 68. sz.

a közzéadás tagjainak. Egyik örsön többet, a másikon kevesebbet, aszerint, hogy az egyes helyeken milyenek a közzéadás viszonyai. Hogy az élelmezési pénzátalány mennyire független a napibetétektől, azt láthatja abból is, hogy a nők is kapják, holott azokat már igazán nem lehet semminemű összefüggésbe hozni a közzéadással, ha csak vezénylés vagy egyéb ok folytán egyik-másik ideiglenesen igénybe nem veszi azt. 2. Ez ugyanolyan illeték, mint amit az előző pontban tárgyaltunk, a közzéadásoknak tehát semmi köze ahhoz, ha csak a tagok közös elhatározással be nem fizetik. De ez akkor is csak a részes tagokra lehet irányadó, a vezényeltre semmiesetre sem. 3. Hogyne kérhetnék. Természetesen szolgálati uton. 4. Olvassa el lapunk 1926. évi 7. számában »Tiszthelyettes« jellegre küldött üzenetünket.

H. J. törzsőrmester, Tarján. Özbak lövése tiltott időben az 1883. évi XX. t. c. 26. §-ába, öz-suta tiltott időben való lövése ugyanezen t. c. 31. §-ába ütköző vadászati kihágás. A büntetés 600 pengőig terjedhet. A levelében írt esetekben a sértett (tulajdonos) panaszára üldözendő a kihágás. A vevőt, mivel rosszhiszemű, mint bűnrészt kell feljelenteni. A feljelentést a főszolgabíróhoz kell megtenni.

Haladás. Ha pótolta azt, amit annak idején elmulasztott vagy amihez a saját hibáján kívül hozzá nem juthatott, akkor ez nem akadály.

Hegytető. Olvassa el lapunk 1926. évi 6. számában megjelent »Kollár, Tápiógyörgye« jellegre küldött üzenetünk 1. pontját. Bizony nagyon szép s hiszünk benne, hogy összeforrnak egyszer a darabok.

Honvéd. A volt 4. honvéd gyalogezred irattára elveszett. Nagyváradon maradt s nem nehéz elképzelni, hogy oláh kézen mi sorsra jutott.

Balsors. 1. Csak kegyelmi uton kérheti, hogy a csendőrségnél töltött szolgálati idejét a polgári pályán szerzett szolgálati idejébe beszámíthassák. Lefokozás mellett bocsátották el a csendőrségtől, ami nemcsak azt jelenti, hogy a csendőrségtől nem kaphat nyugdíjat, hanem természetesen azt is, hogy a csendőrségi szolgálati ideje nyugdíj szempontjából elveszett egyébként is, azt tehát más alkalmazásban töltött szolgálati idejébe beszámítani nem lehet. Ha ez lehetséges volna, illuzóriussá válna az annak idején hozott ítélet. Csak kegyelmi kérvény segíthet, aminek várható eredményéről véleményt már csak azért sem adhatunk, mert az ügy részleteit nem ismerjük. 2. Az illető leszerelt, kérvényét tehát közvetlenül kell benyújtania a belügyminiszter urhoz (VI. b. osztály). Postán is felterjeszheti.

Gyakorlatozás. A Szut. 285. pontjának 3. bekezdésében megtalálja azt a rendelkezést, hogy oktatásnak számít az oktatásban és katonai gyakorlatokban való részvétellel tényleg eltöltött idő. Tehát a katonai gyakorlatokkal eltelt idő is oktatási órának számít.

Látogatás. Ön, amint írja, Havranek János őrnagy »Társadalmi tanácsadó altisztek számára« c. könyvének 132. lapján az alulról számított 2. bekezdését nem egészen érti. Mert hogy a nők ugyanis mindennap bemennek a laktanyába, nap-nap után együtt vannak a nőtlenekkel utóbbiaknak a lakószobájában, hogyan viszonyozhatják tehát ott a nőtlenek által náluk tett látogatást. Mikor mindennap ugyanis ott vannak, mondja ön. Hát hiszen az igaz, hogy mindennap ott vannak, de nem azért vannak ott, hogy a nőtlen bajtársukat felkeressék, hanem azért, mert a szolgálat a nap bizonyos óráiban a nőket éppen úgy a laktanyához köti, mint a nőtlent. Ha tehát egy nőtlen csendőr egy nő bajtársánál látogatást tett, a nő a látogatás visszaadását nem tarthatja elintézettnak azzal, hogy ugyanis naponta együtt van a nőtlennel utóbbiaknak a lakásán, a külön neki szóló látogatás tehát fölösleges. Ellenkezőleg. Éppen abban van a lényege a látogatás viszonzásának, hogy nem szolgálatilag s nem is csak úgy általában elbeszélgetni megy be a nő a laktanyába, hanem kimondottan azzal a céllal, hogy azt a nőtlen bajtársát, aki nála látogatást tett, felkeresse s neki ezzel a látogatást visszaadja.

Szolgálni akarok. Ilyen kevés idő alatt olyan betegségből, amely miatt egy évre ideiglenes nyugállományba helyezték, aligha gyógyult fel. Legalább egy-két hónapot várnia kell s akkor, ha szolgálatképesnek érzi magát, szerezzen be erről orvosi bizonyítványt s terjessze azt felnyilvántartó gazdasági hivatalához.

Szebb jövőt. Ha arra az előjárói egyébként alkalmasnak látják, akkor az előléptetése a fenyegetése ellenére is megtörténhetik. Ha azonban az egyik fenyegetésből még ki sem jut az ember s már is benne van a másikban, ott valami baj lehet a kréta körül. S azon bizony egyedül csak ön segíthet, úgy hogy inkább dicséretre törekszik okot adni, mint fenyegetésre. Próbálja meg, hogy egy kis akarattal menni fog s ha egyszer az elismerés ízét megkóstolta, aligha jut többé a fenyegettek listájára.

Havasi gyopár. Elég ügyes, de annyira még sem tudja verses formába önteni az érzéseit s gondolatait, hogy a versét leközölhessük. Ennyire nem is fogja vinni, a versíráshoz született képesség kell. Hagyja abba.

12 havi részletre kaphat háló-, ebédlő-,
úriszoba- és konyha-
12 bútort a legolcsóbbtól a leg-
drágább kivitelig. —o—
BLEIER Rákóczi-út 30. Félemelet.

„Palace“ butorcsarnok BUDAPEST, VII.,
DOHÁNY-U. 62.

Butor nagy választékban és csakis jó minőségben!

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvezm. árak és fizetési feltételek. Telefon J. 392-74

Előleg nélkül, hattól-tíz havi részletre

szelvények, matracok, Bergere- és szalongarnitúrák, ebédlő-
székek, átvétők, szőnyegek, paplanok, sodronyok, veságyak

RÉVAI, VII. kerület, Wesselényi utca 10 szám.

BUTORCSARNOK

ERNST GYULA, **Budapest, VII., Dohány-utca 33.**
(Klauzál-utca sarok) és **Dohány-utca 50.**

Mindenféle bútorok és lakberendezési tárgyak óriási választékban. A csendőrség tagjainak jutányos ár és kedvezményes fizetési feltételek. Vidékre csomagolás.

Butorhitel

a csendőrség tagjainak **Sándor Ignác**
butoráruháza. Budapest, VI., Dessewffy-
u. 18-20 (Nagymező-u. és Vilmos császár-
ut között). Szállít
készpénzárban kedvező fizetési feltéte-
lekkel **elsőrendű butorokat.**

BUTOR részletre **Ó Budapest 3.**
olcsón VI., **Ó-utca**
Postások és rendőrség szállítója.

A világ legjobb hangszerrei: hegedű, zongora, harmonika, harmónium, gramofon stb.

Reményi Mihálynál
Budapest, VI., Király-u. 58-60

Ófensége Dr. József Ferenc kir. herceg ka-
marai és a Zeneművészeti Főiskola szállítója.

Csendőröknek kivételes részletfizetési kedvezmény.

Minden hangszerről külön-külön árjegyzék díjmentes.

Legény a gáton.

Regény

Irtta: BARÉNYI FERENC

(26).

— De igen, véletlenül tudom is a nevét, Chochmetz Srul. Nem idevalósi. Vasuton jön ide valahonnan, mert gyakran látom odalenn a vasuti állomáson.

A laktanyánál elváltak Mihálkától.

— Jó éjszakát kívánok.

— Isten áldja, Mihálka.

Mihálka feltette a kalapját és továbbment az alvég felé. Amikor magukra maradtak, Gál örsvezető halkán mondta Czauber örmesternek.

— Örmester ur, kérem, nem valami gyanus ember ez a Huss Avrum?

Czauber örmester kérdéssel felelt.

— Miért?

Gál örsvezető vállat vont.

— Igazán nem tudnám okát adni, hogy miért. De már amikor először megláttam, tüstént megragadott valami, nem is tudom, hogy mi. Olyan gyanus nekem az egész ember valahogy.

— Az ösztön, — jegyezte meg Czauber örmester és aztán még halkabban folytatta.

— Nekem is gyanus. Jó ideje figyelem. Amióta a szatócsboltot megnyitotta. Bár minden alkalommal figyelem, de még nem láttam embert, aki nála valamit vásárolt volna. Nagyon zárkózottan él, a faluban senkivel sem érintkezik. Senki se jár hozzá, ő sem jár sehová. Most első eset, hogy láttam valakit hozzá bemenni. Rejtély, hogy miből él. Különben ő maga a legnagyobb rejtély. Azt hiszem, valami rosszban mesterkedik. Jó lesz, ha észrevétlenül tovább figyeljük és mindenesetre utána járunk, hogy ki ez a Chochmetz Srul.

Fejezte be Czauber örmester a beszédet és benyitott a laktanya kapuján.

A laktanya udvarán a vén diófa alatt hárman ültek. A lovag és Krizsán, a medveölő. A harmadik volt Kesernye Bálint csendőr, aki a szerencsétlenül járt Czirók Abel helyére került az örsre. Amikor Czauber örmestert meglátták, mind felálltak. A lovag jelentette Czauber örmesternek, hogy amíg távol volt nem történt semmi különös.

— Rég nem láttam, Krizsán, hogy van?

— Köszönöm, örmester ur, jól.

— Hát mi járatban van, mi jót hozott?

Krizsán nevetve vonogatta a vállát.

— Hát nem tudom, örmester ur, kérem, hogy jó-e? Elhoztam a mackókat.

— Miféle mackókat? — kérdezte Czauber örmester meglepetten.

— A két kis mackót. Hiszen tetszik rá emlékezni, örmester ur? Az anyjuk olyan rútul bánt el szegény Czirók ural, az Isten nyugosztalja.

Igen, azok a mackók? Dehát mit kezdjünk velük? Miért nem tartotta meg magának?

— Hát csak elhoztam ide, örmester ur, mert úgy gondoltam, hogy idevalók, hogy hát az anyjuk tépte széjjel szegény Czirók urat, Isten nyugosztalja. Magamnak hoztam őket tulajdonképen, illetve magam sem tudom, hogy miért is hoztam őket haza. Tetszik tudni, nagyon vinyogtak az anyjuk után, azután hát nem volt szívem, hogy gyámoltalanul kint hagyjam őket az erdőn.

— Helyes, helyes, de hát mégis, miért nem tartotta meg magának?

— Nem férnek a kutyámtól. Van egy nagy kutyám, érzi rajtuk a vadszagot. Nem nyughatik tőlük.

Juli néni, az örs érdemes szakácsnéja, amint a mackókat emlegetni hallotta, sietve kacsázott ki rossz lábain a konyhából és félszegen állt meg Czauber örmester előtt.

— Kezit csókolom, örmester ur, ugy-e meg tetszik tartani a mackókat?

— Maga vette gondjaiba őket?

— Igenis kezeit csókolom, a két szegény árvát...

— Még tán meg is siratná, hol vannak?

— Itt vannak kezeit csókolom a padlásfeljáró alatt. A padláson kaptunk egy régi deszkaládát, abba ágyaztam nekik. Tessék nézni, milyen helyesek.

Czauber örmester is elmosolyodott, amint a két mackót nézte. A ládában egymásnak vetett háttal begöngyölődve, jóízűen hortyogtak és tudomást sem vettek a reménydus személyiségük feletti szemléről.

— Ugy-e, kezeit csókolom, milyen kedvesek? — kérdezte szorongó aggodalommal Juli néni Czauber örmestert, aki tréfásan megfenyegette.

— Vén csont nem szégyeli magát. Gyermekeleányok játszadoznak bársonyszőrű mackókkal.

Juli néni restelkedve sütötte le a szemét és zavartan huzgálta a kötényét.

— Szegény elhagyatott árvák, megesett a szívem rajtuk.

— Már nevet is adtunk nekik — mondta a lovag. — Ez a sötétebbik Bömbi, amez a világosabb, ez a Mancsi.

— Ugy? — jegyezte meg Czauber örmester nevetve és aztán elkomolyodva elgondolkozott. Egyszerre hirtelen ötlettől megkapva mondta.

— Na, nem bánom. De jól vigyázzanak rájuk, nehogy bajt csináljanak.

— Nyugodt lehet az örmester ur, jól vigyázok én majd.

Fogadkozott ujjongó örömmel Juli néni és boldogan, anyáskodóan cirogatta meg a vigan horkoló, torzonborz gyámfiat.

XXXIV.

Gál Imre átment a szomszédba a postára. A Jolánnak irt leveleit mindig maga szerette feladni. Amikor a laktanyából a postára vezető kis kertajtót kinyitotta, akkor vette észre, hogy Bömbi és Mancsi sunyin utána sompolyogtak. Nem baj, gondolta, legalább bemutatja Gizinek, úgy sem látta még a mackókat.

Gizi az íróasztal mellett a leveles postát zsákolta. A sarokban Vaszi csomagokat rakosgatott.

— Ej, de ritka szép kísérettel jön! — kiáltotta Gizi nevetve és kedves fejbölintással fogadta Gál Imre köszöntését.

— Utánam sompolyogtak a lurkók. Amikor észrevettem, már nem akartam őket visszazavarni. Gondoltam legalább bemutatom magának ömackóságaikat. Ez itt Bömbi, emez meg a Mancsi.

Gizi áthajolt a farácson és szertartásosan hajlongva mosolygott.

— Végtelenül örvendek és nagy kitüntetésnek veszem, hogy ömackóságaik megtisztelték szerény hajlékunkat. Hódolatom jeléül fogadják el ezt a pár szem cukrot. Majd ha megleszek a postával, hozok belülről egy kis csokoládét.

A mackók mohón majszolták a cukrot. — Roppant helyesek. — Mondta Gizi és visszaült a helyére.

— Köszönöm a mackók nevében, — mondta Gál Imre meghajolva. — Sose fáradjon Gizike, nem is jó a lurkókat elkényeztetni, Juli néni már ugyanis nagyon elkapatta őket. Ugyis azt hiszem, hogy a gazdálkodás fog ráfizetni a Juli néni mackómamaságára.

— Ennivalóan aranyosak.

— Ez a leveles zsák, Gizike? — kérdezte Gál Imre.

— Igen, most zárom le.

— Akkor éppen jókor jöttem. Lesz szives még ezt

a levelet beletenni, — kérdezte Gál Imre és elővette a Jolánnak irt levelet.

— Éppen még utolsó csengetésre beérkezett. Adja ide. Gizi ráütötte a levélre a bélyegzőt és átfutotta a címzést. Halvány pir szökött az arcába és dióbarna nagy szemében valami különös fény csillant meg.

— De jó dolga van annak a testvérkének, gyakran ír neki a bátyja.

— Megérdemli, mert ő is sűrűn ír.

— Ugy látszik, jó testvérek, — felelte Gizi és a levelet tétova mozdulattal tette a zsákba. Rácsattantotta a levelet a zsák szájára és lehuzta a kulcsot.

— Ne, Vaszi, viheted a többi közé.

Vaszi felé nyújtotta a zsákot és akkor látta meg, hogy Vaszi elbáméskodva nézte Gál Imrét. Halkan szolt.

— Észrevette, hogy Vaszi milyen rajongással nézi magát? Egészen szerelmes magába. Tőle ered az a már közismert elnevezés: a szép örmester.

— Ugyan-ugyan, Gizike, hát szabad velem így tréfálni? A mackókban gyönyörködik Vaszi, nem énbennem.

— Téved, mert ugyancsak magát nézi, — felelte Gizi mosolyogva és aztán Vaszihoz fordult.

— Na, Vaszi, mi lesz, hová bámulsz?

Vaszi összerezgett és restelkedve kapott a zsák után.

— Nézttem a szép örmester urat.

Gizi szeme Gál Imrére nevetett.

— Nos, mit mondtam?

Gál Imre elmosolyodott és azt kérdezte Vaszitól.

— Hát aztán mi tetszik neked rajtam?

Vaszi zavarba jött és a füle tövéig elpirult. Rajongó szemeit Gál Imrére vetette.

— Nagyon szép az örmester ur. Olyan igazi szép ember.

— Nem jól mondd, Vaszi, mert én örsvezető vagyok, nem örmester. Örmester csak a Czauber örmester ur.

— Értem, kérem szépen.

— De nem mondtad még meg, Vaszi, hogy mi tetszik neked az örsvezető uron? — kérdezte Gizi mosolyogva.

Vaszi megint zavarba jött, idegesen tördelte az ujjait.

— Nos?

— Nagyon szép a ruhája...

Bökte ki nagynehezen Vaszi. Gál Imre felkacagott.

— Hiszen ilyen ruhája minden csendörnek van. Mindenkinek lehet ilyen ruhája, ha csendör lesz.

Vaszi bizalmat fogott. Remegőn, aggódva árulta el Gál Imrének szive legtitkosabb vágyát.

— Kérem szépen, nekem is lehetne ilyen szép ruhám?

— Hogyne, ha beállnál csendörnek.

Vaszi szeme felragyogott. A boldog sejtéstől nekipirulva kérdezte.

— Hát igazán bevinnének csendörnek?

— De hiszen, te még nem voltál katona?

— Jövőre megyek sor alá.

— Hát csak azután lehet. Ha leszolgalod a három esztendő és jól viselkedtél, egy vagy két csillagot is szereztél a gallérodra, akkor aztán beállhatsz csendörnek.

Vaszi boldogan vette tudomásul, hogy meg van a lehetőség arra, hogy belőle is csendör váljék. Lelkesedve tervezgetett.

— Négy év múlva csendör leszek. Hogy fog irigyelni a sógorom. A Mihálka János, tetszik ismerni? Csendör volt három évig, de bolondul otthagya. Máig is bánja...

Fülsiketítő bömbölés hasította meg Vaszi szavait. Bömbi a sarokban rátalált az enyves fazékre és torkoskodva mohón beledugta az orrát. A savanyu enyv sehogy sem izlett. Bömbi csalódottan huzta vissza az orrát, de rémülten tapasztalta, hogy vele jött a fazék is, mert a szája beleragadt

a száradó enyvbe. Az orrára kapott enyves fazékkal, mint a jerikói kürtös veszettül trombitálva száguldott fel-alá a szobában. Mancsi megdöbbenve nézte pórul járt testvérét. Talán irigyelte, lehet, hogy ő is szeretett volna olyan szépen zengő trombitát. Pár pillanatig bután bámult, aztán mikor a bomlottan nyargalászó Bömbi száguldásában melléje ért, gondolkodás nélkül csatlakozott trombitáló testvéréhez. Hiven utánakullogva, tele tüdőből bömbölte a trombitához a harsány kíséretet. Gizi nevetve fogta be a füleit.

— Mi történt az ég szerelmére?

— Bömbi torkoskodott s az enyvesfazék a szájára ragadt, — felelte Gál Imre kacagva. Vaszi is nevetett és egy fordulónál elkapta Bömbit. Ölébe vette, hogy szokatlan és kényelmetlen fejdíszétől megszabadítsa. De nehezen ment, a sűrű enyv erősen ragadt és Bömbi még jobban bömbölt. Gizi és Gál Imre érdeklődve hajoltak Bömbi fölé és akkor egyszerre majdnem összeért a fejük. Egy kacér szőke hajfürt csiklandozva figyelmeztette Gál Imrét, hogy huzza vissza a fejét. Ekkor lépett be az ajtón Szilvia. Ha Gizi meg Gál Imre nem lettek volna annyira elfoglalva, akkor valószínűen nem került volna el a figyelmüket, hogy Szilvia mennyire meghökken, amikor őket egymásnak hajolt fejje! meglátta.

— Jé, be helyes mackók! Mi történt? — kérdezte Szilvia.

— Az egyik bedugta a fejét az enyvesfazékba és beleragadt. Kár, hogy előbb nem jöttél, olyan színházat láttál volna, hogy csuda. Orrán az enyvesfazékkal végignyargalászott a szobában és mindakettőn úgy bömböltek, hogy szinte meghasadt a dobhártyánk. Majd megszakadtunk a kacagástól, olyan jót mulattunk.

Mesélte Gizi Szilviának, aki némi éllel felelte.

— Kár, hogy nem tudtam, hogy ilyen jól mulatnak a postán. Előbb jöttem volna.

Vaszi fáradozását végre siker koronázta és Bömbi buksi orra pár fiatal bajuszszál feláldozásával végre szerencsésen kikerült az enyvesfazékból.

A szabadulás öröme Bömbi minden eddigit felülmuló bömbölésben tört ki, melyet mint hatásos csattanó, sorozatos prüszkölés zárt be. De az orra meg a szája még mindig tele volt enyvvel, amitől a szája időnkint össze- ragadt és ettől a diadalmas bömbölés keserves szüköléssé enyhült. Gál Imre a karjára vette Bömbit.

— Hazaviszem, hadd mosdassa meg a nevelőanyja.

— Ki az? — kérdezte Szilvia. Gál Imre nevetve válaszolt.

— Juli néni, a szakácsné, ő a mackók gondozója.

Gál Imre megfogta a Bömbi fejét és Gizi előtt pár- szor meghajoltatta, ami ellen az udvariatlan Bömbi élénk morgással tiltakozott.

— Bocsánatot kérünk a torkoskodásért, de szentül igér- jük, hogy máskor nem kóstolunk belé az enyvesfazékba.

Gizi kacagva mulatott Bömbi kényszeredett fura haj- ladozásain.

— Megbocsátunk. Jöjjenek el máskor is és ha jobbak lesznek, kapnak csokoládét. Alásszolgája!

(Folytatjuk.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZÉS ZOLTÁN százados.

HELIOS-nyomda Budapesten. VII., Sip-utca 3. sz.

Telefon: József 413—27.

Felelős vezető: Weitz Károly.